

ВІСТНИК

СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

Не забуваймо о складках на сироти і католицьке виховання молоді. »Дайте, а дасться Вам.«
Лука IV. 38.

Ч. 502/IV. В справі торжества коронації Св. Отця Папи Пія XI. Як попередних літ, так і цього року заряджується, щоби обходжено торжественно річницю коронації св. Отця Папи Пія XI., припадаючу 12. лютого. В тій цілі належить виголосити відповідну проповідь, а на співаній Службі Божій по молитві заамвонній торжественне виставлення Найсв. Тайн, відмовлене 5 Отче наш і 5 Богородице Діво, Тебе Бога хвалим, торжественне благословленне Найсв. Тай-

нами і відспіване: Под Твою милость.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. січня 1932.

Ч. 501/IV. Молитва в честь св. Йосифа Обручника. Для виєднання посередництва св. Йосифа Обручника в ціли охорони Церкви в тут. дієцезії від всяких катол. вірі ворожих сект, як не менше всяких погубних агітацій радикальних, сельробівських і пр. заряджується, щоби по кожній читаній Службі Божій через цілий місяць березень (марець) н. стилю відмовляти клячучи молитву до св. Йосифа Обручника: *Къ тѣбѣ вѣжненнй Іѡсифѣ:* а натомість до теперішні коліноприклонні молитви на той час залишити, з виїмком першої неділі по співаній Службі Божій, як се заряджено у Вістнику з р. 1930, Ч. IV - VI. Ч. 9/орд. стор. 39-40.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. січня 1932.

Ч. 5/орд. Зарядження на час Чотиридесятниці. Отсим подаєтьсѣ до відома Всеч. Духовенства, що зарядження в часі Чотиридесятниці ц. р. остають ті самі, що 1930 р. (гл. Вістник Ч. I-III, стор. 7—8, Ч. 2037/IV). Те саме маєтьсѣ розуміти що до відправлювання Служб Божих.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. січня 1932.

Ч. 12/VII. Пагінація метрикальн. книг. Останніми часами вводиться звичай, що декотрі парохи або завідателі при закладанню нових метрикальн. книг не придержуютьсѣ постанов, які мають на ціли запевнити урядову повагу тих важних правних документів. Метрикальн. книг не пагінуєтьсѣ або не опечатуєтьсѣ урядово.

Для того Єпископський Ординаріат накладає отсим на ОО. Деканів обовязок, вглядати в часі візитацій, чи нові метрикальні книги є пагіновані і чи всі картки є шнурком

перешиті. Так приготовану книгу має о. Декан опечатати ляком і деканальною печатю та підписати зазначуючи, скільки сторінок обіймає дотична метрикальна книга.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. січня 1932.

Ч. 717/VII. Звіт похоронного фонду за 1931 р. На тутешний поклик вписалось до Похоронного Фонду 404 священників, в тім 2 Єпископів, 5 Крилошан, 13 професорів і катихитів та 384 душпастирів. За 11 місяців зложили вони місячними датками квоту 44.130 зл.

Випадків смерти було 10, а саме померли: Йоан Крижановський, Йоан Рогужинський, Емануїл Лисинецький, Ілія Шкроміда, Юліян Проскурницький, Омелян Завицький, Василь Залуцький, Теодор Матейко і Йоан Букшований.

За кожного з них обов'язані є священники, що приступили до похоронного фонду відправити по 1. читаній Службі Божій. Від тепер будеся повідомляти інтересованих про кожний випадок смерти окремим письмом і вони будуть обов'язані донести Еп. Ординаріатові, коли відправили Службу Божу.

Родинам вісьмох померших священників вже виасигнувано допомогу в загальній квоті 31.580 зл., а два останні випадки смерти знаходяться ще в стані ліквідації, по полагожденню якої остане резерва на покриття коштів одного випадку смерти в 1932 р.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 17. січня 1932.

Ч. 6231/IV.

Плян навчання релігії в народних школах.

Завданням священника — як катехита — є не тільки дати молоді знання підставових правд віри і засад като-

лицької етики, але ще й практично привчити дітей по-божно виконувати релігійні практики, охочо виповняти заповіді Божі і церковні та обовязки свого стану. Без релігійного виховання нове покоління, хоч би теоретично було добре поучене, виросте байдужне до справ віри, або й зовсім безбожне. А тоді шкода, що священник займав свою посаду. Шкода кожного року його праці.

Знаємо, як тяжко приходиться сьогодні Духовенству виховувати молодь в християнським дусі. Та всеж таки мусимо признати, що маємо ще деякі корисні позиції, котрі улекшують нам повисші учительські обовязки. Маємо правно забезпечений вступ до школи. А в школі находимо щодня зібрану дівтору з цілої парохії та технічні улекшення до ведення науки. Що давби не один ревний місіонар, або душпастир в краю, де школи є безконфесійні або зовсім атеїстичні, якби мав до розпорядимости готову шкільну салю, а в ній зібрані діти, котрі радісно витають священника, як тільки він покажеться на шкільнім порозі. А до того ще й прилюдну опінію, котра йому така вдячна за цей труд. А до того ще й ремунацію.

На жаль не всі священники уміють оцінити цю поміч Божого провидіння. Але не в тім річ. Єпископський Ординаріят підчеркує на сім місци, що навіть священники доброї волі і щирої посвяти не завсіди працюють в школі з пожитком. Не видно овочів їхньої праці. Це тому, що не працюють пляново. Що осягнулаби навіть перенята патріотизмом армія, добре вивінувана щодо апровізації і боевої техніки, якщо вона не використалаби цих засобів як слід і не оперувала справно після стисло передуманого пляну? Що помоглаби вона вітчині, особливо коли проти неї стоявби ворог сильний і здисціплінований? А саме з таким ворогом має до діла католицька Церков. Тому не диво, що царство діавола поширюється і утверджується, а Христове царство, особливо серед українського народа, може хиба декуди повеличатись успіхами дефензивного характеру. Та ніхто розумний не може тим вдоволятися,

бо відома річ, що дефензивна тактика мусить скінчитись катастрофою.

Тому треба конечно, щоби наше Духовенство почало працювати в школі пляново.

Епископський Ординаріят подає отсим Всч. Духовенству офіційальний, точно означений плян навчання і релігійного виховання дітей в народних школах. Береться притім під увагу всі некорисні відносини, серед яких працюють Душпастирі в народній, а головно в сільській школі. І невістарчаюче число годин і неправильну фреквенцію і невелику пильність учеників і вічні організаційні експеріменти з боку шкільної влади, котрі потягають за собою безнастанні зміни в пляні навчання релігії.

З усім тим числиться Епископський Ординаріят і тому ставить до Духовенства такі вимоги, які навіть серед цих ріжнородних трудностей можемо і мусимо осягнути. Цей плян повинен бути вичерпаний в кожній народній школі, а ОО. Ординаріятські Комісарі шкільні мають стисло слідити, чи плян в кожній школі їхнього округа дійсно вичерпується.

* * *

Перший рік навчання.

До першої кляси звичайно священники неохотно заходять. Не диво, бо це найтяжчий для катехита матеріал. Діти ще навіть не знають, як називаються. Не розуміють стислої катехитичної мови, ані не вміють висказувати власних думок. Тому священник звичайно чекає, аж учитель трохи обтеше цей „сирий матеріал“. Внаслідок того проволікаєся початок духовного проводу з місяця на місяць. В зимі паде фреквенція дітей І. кляси, потім приходить великодна сповідь парохіян. А по Великодни вже недалеко кінець шкільного року, шкода починати.

Таке поведення треба вже раз занехати. Вже поминаємо, що ревний катехит зуміє розмовитися навіть з

меншою дитиною, як 6-літна, але мусимо звернути увагу на зовсім нову методу релігійного виховання шкільної дітвори. До недавна допускали священники дітей до сповіди найскорше в 9. році життя, а до св. Причастія ще пізніше, бо така була традиція. Вони домогались від дітей як найінтезивнішого приготування, в першій мірі як найліпшого розуміння. А що катехизм можна опанувати найскорше в 3. році шкільного навчання, то й не скорше допускалося дітей до Т. Покаяння.

Та сьогодні на основі рішення Апостольського Престола вводиться іншу практику. До св. Причастія допускається дитину як найвчасніше, як тільки дитина бодай в приближенню може зрозуміти, що то є св. Причастіє і здобути на добре намірення цю св. Тайну прийняти.

Чому це робиться?

Душа дитини буває в віці 5—7 літ зовсім примітивна в найкрасшім розумінню слова. Вона тоді є справді „з природи християнська“, не зіпсута ні злим приміром, ні власним упадком. В цім віці дитина не зазнає ще життєвих болів, ні кривди від людей, тому нема у неї огірчення до людей. В таких серцях легко будити досконалу любов Бога і досконалії жаль за гріхи. Ті почування не повстають легко в пізнійшій віці і їх не використати до релігійного виховання, булоби великим промахом з боку катехита. В пізнійшій віці, коли — по словам Папи Пія X. — до серця дитини вйде діявол, завдання виховавця буде без порівняння тяжче.

Тому катехит повинен з вдячністю використати обставину, що йому вільно виховувати в школі дітей по свому найкращому розумінню і при помочі св. Причастія запалити в молодих серцях найчистішу любов Бога. Коли священник прогайнує цей час, він ніколи не вернеться. З власної охоти, чи з заохоти родичів, дитина прийде до св. Причастія значно пізніше, коли вже злі налоги в ній вкоріняться, коли збудяться пристрасти.

Тому цілю катехита мусить бути: приготувати дітей

в І. клясі до св. Причастія. І це приготування має бути осередною точкою його праці на протягу цілого року.

Розуміється, що про основне підготування розуму не може ту бути бесіди. Головну вагу кладе катехит на збудження любови до Бога і помічних почувань, то є жалю за гріхи і вдячності за одержані дари передусім надприродні. Необхідне також збудити в молодих серцях почуття страху перед Божою справедливістю.

До осягнення повисшої ціли веде слідующий плян навчання релігії в І. клясі народної школи.

I. ТРИМЕСТЕР. (вересень, жовтень, листопад).

Научний матеріал: 1) Знак св. Хреста; 2) Сотворення світа; 3) Сотворення людей; 4) Сотворення Ангелів; 5) Первородний гріх і кара за нього; 6) Обітниця Спасителя.

Молитви: (Поодинокю, не тільки хором) 1) Отче наш; 2) Молитва до Ангела Хоронителя.

Пісні: 1) Господи помилуй; 2) Подай Господи; 3) Тебі Господи.

II. ТРИМЕСТЕР. (грудень, січень, лютий)

Научний матеріал: 1) Різдво Ісуса Христа і поклін пастирів 2) Три царі, 3) Напасть Ірода і втеча Ісуса до Єгипту, 4) Поворот з Єгипту і життя в Назареті, 5) Крещення Ісуса Христа, 6) Чуда Ісуса Христа: uzдоровлення хорих, воскресення молодця з Наїну, дочки Яїра і Лазаря, 7) Тайна вечера, 8) Піймання і розпяття Ісуса Христа, 9) Погребання і Воскresення Ісуса Христа.

Молитва: Богородице Діво.

Пісні: 1] Бог предвічний; 2] Претерпівий; 3] Христос воскрес.

III. ТРИМЕСТЕР.

Науковий матеріал: 1] Поява Ісуса Христа по воскресенню, 2] Установлення Т. Крещення, 3] Установлення Т. Покаяння, 4] Вознесення Ісуса Христа, 5] Зіслання св.

Духа, 6] Проповідь св. Петра і основи Церкви, 7] Причастіє перших християн, 8] Приготування до першої сповіді і першого св. Причастія, 9] Послідні річі.

Молитви: 1] Слава Отцю і Сину..., 2] Шість основних правд віри, 3] Головні заповіді християнської любові.

Пісні: 1] Христос воскрес, 2] Назарета любий цвіте.

Замітка 1. Між шкільним навчанням співу в школі, а літургійним співом в церкві мусять заістнувати стисла співпраця. Діти нічого не мають вчитися для школи, а всього для життя. Розуміється, що катехит має стосуватися до того, як в даній парохії співається в церкві. Однак з другого боку душпастир повинен старатись, щоби спів в церкві був зразковий і один в цілій Епархії.

Замітка 2. Весь научний матеріал має бути перероблений на основі біблійних образків. При чім не вимагається навіть при репетиціях, щоби діти, хочби найдібніші, оповідали самостійно. Вистарчить, коли на питання катехита влучно пояснять своїми словами, що бачуть на образку. А вже зовсім добре, якщо самостійно його пояснять. При такій методи діти будуть рвалися до відповідей і легко опанують матеріал. На нечемні діти буде великою карою, як не будеться їх взивати до пояснення образків.

Замітка 3. Перед роздачею свідоцтв діти закуплять собі „Вечірню і молебні“ до вжитку в слідуючій клясі.

Другий рік навчання.

Другий рік навчання не має своєї специфічної мети. Оскільки в попереднім році плян точно вичерпано, то тепер приходитьсь тільки дещо доповнити з научного матеріалу і — що головне — утвердити побожні почування, які збудив катехит в діточих серцях минулого року. Проте головним завданням буде допровадити до частого т. є бодай тижневого, а якщо льокальні обставини на це позволяють, то й щоденного св. Причастія. Коли це катехит осягне, може бути спокійний за повірені йому душі. Коли буде мати трудности, нехай вдовольниться, якщо бодай часть кляси, а в найгіршому случаю бодай пару одиниць спонукає до заховання цієї побожної практики. Коли нікого не позискає, нехай собі скаже, що даремно тратить час в школі.

Восьмий рік життя це вже крайна пора щоби привязати до Бога серця дітей, передовсім тих, котрі мають родичів безбожних, або таких, що ведуть гіршаче життя. Такими дітьми повинен катехит щиро заопікуватися, ока-

зувати їм завсіди зичливість і журбу за їхнє спасення [не виявляючи длячого]. Особливо їх треба приєднати до практики частого св. Причастія.

Не буде тяжко досягнути повисшу головну мету. Діти в 8. році життя є ще справдішними дітьми. Винявши деякі випадки злого домашнього виховання та згіршення, діти є ще добродушні. Вони вірять широ в авторитет катехита і підчиняються охотно його проводови. Стараються заслужити на похвалу з його уст, а уділена їм догана дуже їх болить. Тож при доцільній праці може священик числити, що поведе дітей на ту моральну висоту, на якій бажає їх бачити Ісус Христоє.

Другим, побічним завданням в II. класі є по можности відтяжити слідуєчий III. рік навчання від мнемотехнічного [пам'ятевого] матеріялу. Досвід учить, що в третій класі є неможлива річ вичерпати весь катехизм. Діти попросту не в силі вивчити всьо, чого катехит від них жадає. Тому в другій класі треба, як не стисло після катехизму, то бодай в лекшій формі переробити партію про заповіди Божі і церковні і про св. Тайни Евхаристії і Покаяння. Воно потрібне також з огляду на те, що висше сказано про научний матеріял другої класи. Діти не маючи в другій класі багато до вивчення, починають нудитися і легковажити собі годину релігії. А в рік пізнійше будуть немило здивовані, коли катехит від легкого, що так скажу: садкового способу навчання, схоче перейти до стислого. Длятого на другу класу треба пересунути дещо з того, що діти мають вчитися на память механічно в третій класі.

Всьо висше сказане наказує упорядкувати плян праці в другій класі в слідуєчий спосіб :

I. ТРИМЕСТЕР:

Научний матеріял : 1] Контроля, чи діти запам'ятали попередно на память вивчене, 2] Сотворення світа, 3] Установлення і святкування сегого дня в тижні, 4] Сотворення чоловіка, 5] Рай, природні і надприродні дари, 6] Покуса

і первородний гріх. Тайна Крещення, 7] Жаль за гріх і обітниця Спасителя, 8] Потоп, 9] Десять Божих заповідей.

Молитви: Молитва до св. Сповіді.

Пісні: 1] Повторити попередно вивчені в I. триместрі, 2] Кресту Твоєму поклоняємся.

II. ТРИМЕСТЕР.

Научний матеріал: 1] Благовіщення — молитва, коли і як молитися, 2] Різдво Ісуса Христа і поклін пастирів, 3] Поклін 3-ох царів, напасть Ірода, 4] Утеча до Єгипту і смерть Ірода, 5] Поворот з Єгипту і 12-літний Ісус в храмі, 6] Св. Йоан Креститель, 7] Крещення Ісуса в Йордані і про пресв. Тройцю, 8] Чуда Ісуса Христа, 9] Ісус благословить дітей, 10] Воскресення Лазаря, 11] Тайна вечера і установа Найсв. Т. Евхаристії, 12] Ісус в Оливнім городі — зрада Юди, 13) Бичовання Ісуса Христа, 14) Пилат засуджує Ісуса на смерть, 15) Хрестна дорога і Розп'яття Ісуса Христа, 16) Смерть і погребання Ісуса Христа, 17) Воскресення Ісуса Христа.

Молитви: Молитва до св. Причастія.

Пісні: У Вифлеємі нині новина, Небо і земля, Святий Боже.

III. ТРИМЕСТЕР.

Научний матеріал: 1) Ісус установає Т. Крещення і учительський чин Апостолів, 2) Ісус установає Т. Покаяння, 3) Ісус установає св. Петра Головою Церкви, 4) Вознесення Ісуса Христа, 5) Зіслання св. Духа, 6) Св. Петро проповідує і уділяє Т. Крещення, 7) Т. Покаяння в апостольських часах, 8) Св. Причастіє в апостольських часах, 9) Св. Андрей над Дніпром, 10) Перші українські мученики за віру Христову, 11) Схизма і св. Йосафат, 12) Страшний Суд, 13) Ангел Хоронитель.

Молитви: Символ віри, Шість церк. заповідей, Сім св. Тайн, 5 условин доброї сповіди, Головні гріхи і їм про-

тивні чесноти, чужі гріхи, послідні річі. — Книжечка: Вечірня і Молебні.

Замітка 1. Правдиву мороку має катехит в 2-ій клясі з репетейтами. Вони вже не діти. Старші від них віком і злобою. А однак сидять межі дітьми і трактуються їх як дітей. Між тим вони на це не заслугоють. Почуття інтелектуальної низшости, огірчення до школи, особливо коли родичі дома нарікають, а то й відгрожуються проти учителів, чи катехита, все те робить їх правдивими чортенятами в клясі, псує загальну карність, відривають товаришів від уваги, докучають їм, висмівають учителів, учать непослуху проти них, гіршать молодших лінивством та цілим поведінням, підривають здорову амбіцію дітей.

Тому нехай катехит дбає заздалегідь, щоби в другій клясі не оставали репетенти. Вже краще пускати слабих учеників до третьої кляси, нехай там репетують. В третій клясі вже дитина мусить і дома працювати і там лінивць не буде товаришам імпонувати. Тимсамим не буде надавати тону в клясі. Якщо однак без сього лиха не можна обійтись, то рішучо не повинні репетенти сидіти в останній лавці. Радше в першій. Для їх власного і загального добра.

Замітка 2. Також і в другій клясі весь научний матеріал повинно перевернути поглядом, те є на основі біблійних образців. З тою ріжницею, що підписаний віршований текст мають діти учитись на память. В той спосіб діти легко засвоять собі всю релігійну термінологію без висилку памяти і без огірчення.

Замітка 3. Перед розданням свідоцтв діти закупають собі підручник катехизму до 3. кляси і молитвеник „Да святиться імя Твое“.

Третий рік навчання.

В 3-ій клясі має катехит перейти до систематичного навчання катехизму. Дехто розкладає собі цю працю на два роки, так що в 3-ій клясі бере першу половину (про віру і надію), а в 4-ій клясі другу (про любов і св. Тайни). Епископський Ординаріат не вважає доцільним так розтягати научний матеріал. Сільська дітвора часто кінчить своє образование на 3-ій клясі. А хоч частина її ходить до школи і довше, то наука не є вже так інтензивна. Діти в цім віку мусять вже помагати родичам в праці. Для того катехизм мусить бути вичерпаний в 3-ій клясі.

Мимо того, що значну часть мнемотехнічного матеріалу засвоять собі діти вже в 2-ій клясі, всеж таки остане на 3-ий рік навчання ще стільки матеріалу до опанування, що недосвідчений катехит не дасть собі з ним ради. Або не вичерпає матеріалу, або перемучить дітей, огірчить їх до себе і до релігії взагалі. Тільки найздібніші діти відповідать його вимогам. Решта кляси попаде в неласку, огір-

читься. Так зірвуться сердечні нитки, що лучили обі сторони в низших клясах.

Тому катехит мусить дуже обмежуватись з матеріалом. Не може тратити часу на дискусії на теми біблійні, чи літургійні. Хиба в часі викладу для більшого зацікавлення може пригадати знані вже дітям біблійні уступи, чи богослужебні обряди. Однак в часі репетицій треба обмежуватись тільки на справи катехизмові.

З огляду на факт, що всі інші предмети релігійного навчання мають на меті допомогти ученикам добре зрозуміти катехизм, а цей останній становить ціле духовне ви-посаження дитини з боку катехита, треба поставити собі за ціль, щоби діти вивчили приписаний підручник на память. Розуміється, що передусім сам катехит мусить знати його на память. Для того заповідається, що від тепер будеться вимагати при конкурсних іспитах від кандидатів на опорожнені парохії дослівного знання підручника приписаного на народну школу. На цей підручник призначає по-кищо Єпископський Ординаріят підручник о. Гірняка: „Маллий катехизм християнсько-католицької релігії.“

Хоч діти мають вивчити підручник на память, то нехай катехит не числить на те, що вони зроблять се в позашкільних годинах дома. Мусимо числитися з фактом, що нинішня педагогія облекшує працю дітям до крайних границь. Священик, як виховавець, мавби причини обстоювати давну методу навчання. Працьовите виучування лекцій катехизму поза школою повинно ся трактувати як практичний прояв віри і любови Бога. Ця обовязкова праця образувала колись у молоді характер. Та мусимо числитися з духом часу. Проти філі годі плисти. Мусимо числитися з фактом, що школяр сьогодні не вміє і не хоче працювати дома.

Тому Єпископський Ординаріят поручає ОО. катехитам осторожно і розважно вибирати методу навчання катехизму. Коли нема надії, щоби діти далися втягнути в добрий спосіб, без кар, до педантичного виучування кате-

хизму на память дома, катехит повинен зрезигнувати з важних виховавчих користей, які впливали з педантичної праці дітей дома. Тоді краще вчити катехизму на память в школі.

Вправді при цій методі прийдеться ще дальше обмежити матеріял, однак ліпше є навчити дітей менше і заховати сердечний звязок з ними, чим острими, осоружними карами силувати їх до вивчення цілого катехизму, та втратити рівночасно їх серце.

Колиж прийдеться посвятити деякі части катехизму, то катехит повинен на це призначити питання, що мають значіння більше схолястично образуюче, чим релігійно виховуюче. До цих питань належать питання ч. 5, 6, 7, 116, 117, 134, 184, 233, 234.

Як розділити матеріял після триместрів?

На пе питання не можна поставити загальної норми.

Де діти пильні і розвинені, де добре використано час на 1. і 2. році навчання з нагоди приготування дітей до св. сповідей і св. Причастія, там може катехит надіятися, що вичерпає цілий катехитичний матеріял і може брати його в тім порядку, як подано в підручнику. Де однак обставини не складаються так корисно, там можна відступити від порядку і брати наперед те, що трудніше і важніше. А таким матеріялом є ціла партія про християнську любов. Наука про заповіді, св. Тайни і про християнське праведне життя це цілий практичний хосен тяжкої і жертвенної праці катехита в школі. Ніколи не буде за багато вертати до поодиноких її частей, або й цілу повторити. Особливо додаток про сповідь і св. Причастіє повинні діти відсвіжувати собі в памяті не тільки в 3. класі, але й пізніше, перед кожною обовязковою сповідю. Може через таке трактування катехизму дочекаємося ще таких часів, що цей підручник займе почесне місце в домашніх бібліотеках, котрі починають бути модними серед нашого народа.

Друге місце в поділі катехитичного матеріалу займає партія про надію і молитву, а третє — про віру і церков.

З огляду на важність науки катехизму і на ступень умового розвитку дітей 3-ої кляси годилосьби, щоби ученики призвичаювались репродукувати лекції самі без питань і без помочі катехита. Помагаючи питаннями дається дітям нагоду тільки вгадувати, а не виробляється ясного погляду на предмет. Однак не можна ставити таких вимог до учеників менше спосібних, або занятих дома господарськими роботами.

Катехитови прийдеться уживати всіх педагогічних засобів, щоби збудити в дітях стільки енергії, щоби вони опанували весь матеріал 3-ої кляси. До цих засобів належить між иншим також точне перепитування кожного з учеників на кожній лекції. І то не тільки поодиноких питань, але й цілого матеріалу. Де дітей в клясі більше як 15, не легко виконати це завдання. Проте можна помагати собі в той спосіб, що пильнійші ученики, в нагороду за свою працю, перепитують перед годиною слабших товаришів, а на годині здають о. катехитови звіт. Правда, можна дещо закинути проти сеї практики, однак більше буде шкоди, коли катехит не сконтролює кожного разу, який вислід його праці.

Хоч як тяжке завдання катехита в 3-ій клясі, то всеж таки мусить він памятати, що навчити дітей катехизму не є його остаточною метою. Цілю головною є й тут, так як в нищих клясах : релігійне виховання. Тому треба продовжувати й тепер релігійні практики започатковані в низших клясах. Побіч того треба форсовно вчити літургійних пісень. Це потрібне як підготовка до пізнійшої науки літургії і як розривка в часі тяжкої лекції катехизму. Отже діти мають навчитись співати : Єдинородний Сине, Іже Херувими, Свят, Тебе поєм, Да ісполняться, Буди імя Господне.

З молитов : поправно хором усі щоденні молитви. Дуже поділені думки оо. катехитів, як ліпше, чи молитися дітям вже в цій клясі поодинокю, чи хором. Отже найкра-

ще, щоби через цілу народну школу діти завсіди молились хором. Спільна молитва нехай не буде контролею, чи кожний ученик поправно молиться. Це треба контролювати при іншій нагоді. А хвиля молитви нехай буде справді хвилею молитви. Коли котрому з оо. катехитів удасться допровадити до того, щоби діти справді щиро в школі молилися, тоді зможе він подумати також і про вимріяний — покищо — звичай спільної молитви по хатах.

Замітка. Катехит повинен все пам'ятати, що третя кляса завершує перший, то є діточий період виховання. Тому діти повинні вийти з 3. кляси з заокругленими відомостями правд віри і засад християнського життя. Всьо то повинні вони не тільки теоретично пізнати, але й вміти виконувати. Знання катехизму не мусить бути усистемізоване, ані уняте в форму дефініцій, отже не мусить бути формально довершене. Але мусить бути матеріально викінчене. Значиться, ученик по укінченню 3. кляси повинен дати добру відповідь на всі питання про віру, чи заповіді і вміти добре сповідатися, побожно молитися і причащатися.

Натомість зовсім не належить ту апологія віри. Про те буде мова у висших клясах. Хиба, коли правдоподібно дитина не буде кінчити цілої народної школи, тоді треба її вияснити також актуальні справи, що інтересують громадянство, отже радикалізм, комунізм, сектярство.

II. ЧАСТЬ.

Четверта і висші кляси народної школи становлять зовсім відрубну групу. Навчання релігії має там трохи відмінне завдання.

Діти вже розвинені, можуть і повинні поширити свій релігійний світогляд, приготувитись до боротьби з власними злими склонностями і покусами зовнішнього світа. Вони вже виходять з під виключного впливу найблизшої родини. На них ділає вже й вулиця, сусіди й обставини серед яких вони починають працювати. Пильнішим учням не справляє вже трудности читання. Тому не один з них береся читати книжки й часописи і підпадає під їхній вплив. Маючи вже запас позитивних відомостей, — найгірше, що поверховних — з географії, історії, природи, вони з заняттям прислухуються розмовам старших. Свої релігійні переконання мусять нераз боронити перед замітами лібералів, атеїстів та сектярів. Тому повинні вони дістати в школі, а головно на

годині релігії, відповідну інтелектуальну поживу і відповідне виховання.

А о те не легко. Шкільна влада не устійнила ще програми навчання у висших клясах народної школи. Навіть ще не може предвидіти катехит, скільки літ дитина буде обовязана ходити до школи, на якому організаційному степені опиниться школа. З другого боку й українське сільське населення не відчуває потреби посилати дітей до школи довше, як чотири роки. Тому по селах фреквенція паде, управа шкіл переводить ріжнородні редуційні експерименти. В наслідок того наука відбувається без пляну й без пожитку. Діти неохотно ходять до школи і майже нічого не вчать. По містах фреквенція ліпша, але елемент гірший. Тому праця катехита ще тяжча, чим на селі, а її вислід мінімальний.

З тим сумним станом треба катехитови завчасу числитися. У повній сімклясовій школі повиннося взяти в часі чотирох останніх літ навчання такі предмети: Біблію, літургіку, історію Церкви і катехизм. Та доси нема так популярного і достосованого до наших потреб підручника історії Церкви, щоби можна ним послугуватись в народній школі. Тому мусить катехит найважніші питання з історії Церкви брати принагідно при науці катехизму, літургіки, а навіть біблій. До таких питань належать: повстання і доля схизми та сект, монаше життя, поширення і теперішний стан католицької Церкви, Унія, св. Йосафат і теперішний склад українського єпископату, переслідування віри, його причини і вислід.

Де обовязує сімлітне навчання не тільки на папери, але й в дійсности, повинен катехит, о скільки не вчить окремо історії Церкви — розложити собі матеріял в сліду ючий спосіб: В четвєртій клясі біблія, в пятій літургіка, в шестій і семій більший катехизм. Де однак фактично навчання не відбувається правильно, а головно по селах, де 4, 5, 6 і 7 рік навчання відбувається рівночасно в одній

салі, там треба розділити матеріял ось як : один рік біблія, другий літургіка, третій катехизм.

Система навчання рівночасно двох предметів : пр. біблії і катехизму, або літургіки і катехизму, як то декотрі священники практикують, недоцільна і її треба занехати.

У висших клясах тяжко приходиться підтримувати звичай частого св. Причастія. Однак священник не повинен опускати рук. Колиж всі заходи остануть без успіху, нехай поручає душі дітей Божому милосердю. Може його щира молитва спричинить, що ученики бодай в пізнішій віці, коли перешумять і споважніють, пригадують собі щасливі молодечі хвили сполуки з Богом і, як блудний син, вернуть до побожного життя.

Тим більшу вагу треба тепер привязувати до участі дітей в церковних богослуженнях і до виконування діл милосердя. Хлопці повинні уміти і дійсно служити до Служби Б., церковний спів на два голоси повинен стати точкою амбіції катехита і школи. Службу Богу, вечірню, молебні і суплікацію повинні співати всі, а Символ віри і Апостола повинні хлопці співати, кілька разів школа бере офіціальну участь в Службі Б. — У кого не має слуху, нехай послугує коло престола і в захристії.

З діл милосердя: Відвідувати хорих товаришів; молитись за померших, а передусім кривих і товаришів, братне напіннення злих товаришів, жертви на убогих, на місійний інститут, на Петрів гріш, на убогих або діткнених елементарними нещастями.

Від Єпископського Ординаріату, — Станиславів, дня 16. січня 1932.

Х Р О Н І К А .

В І Д З Н А Ч Е Н Я .

Ч. 1002/1. О. Йоан Лятишевський, парох в Ланчині,

зістав іменованій Сопітником Епископської Консистоїї і отримав право носити пелерину з рукавками.

Ч. 1003/І. О. Др. Василий Василік, професор і віцектор духовної семинаїї в Станіславові, отримав право носити пелерину з рукавками.

УПОКОЇЛИСЯ:

Ч. 122/І. о. Іван Букшованій, завідатель в Уторопах, 25. грудня 1931.

Ч. 278/І. о. Зенон Шухевич, парох в Тишківцях 30. грудня 1931.

Ч. 363/І. о. Стефан Антимович, парох в Ферескулі, 4. січня 1932.

Ч. 442/І. о. Яків Жібчин, парох в Шешорах, 9. січня 1932.

Ч. 971/І. о. Михаїл Дурделло, парох в Білих Ославах, 26. січня 1932.

Душі їх поручається молитвам Всч. Духовенства.

Від Епископської Консистоїї

Станіславів, дня 25. січня 1932.

о. Теодор Паливода
канцлер.

ВІСТНИК

СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

Не забуваймо о складках на сироти і католицьке виховання молоді. »Дайте, а дасться Вам.«
Лука IV. 38.

Ч. 928 | V. В справі Енцикліки св. Отця про Ювілей вселенського Собора в Ефезі.

До Всечесного Духовенства Станиславівської Епархії.

Понище подається повний текст Енцикліки св. Отця Папи Пія XI. про тисячпятьсотний Ювілей в Ефезі, де остав проголошений догмат о достоїнстві Пр. Діви Марії як Божої Матери. З огляду, що та Енцикліка трактує о догматі Воплочення Божого Сина, з котрим злучений догмат

о гідности Марії як Матери Божої, а відтак з огляду, що сектанти в зухвалий спосіб атакують і зневажають те найвище достоїнство Пр. Діви Марії як Богородиці, тому заряджується в циклю проповідей для вірних популярно пояснити текст Енцикліки уступ за уступом, доки не вичерпається ціла матерія Енцикліки.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 10. червня 1932.

ЕНЦИКЛІКА

Його Святости Папи Пія ХІ.

до Всеч. Братів Патріархів, Примасів, Архієпископів,
Єпископів і інших Ординаріїв, що зістають в мирі і
єдності з Апостольською Столицею

про вселенський Собор Ефеський,
що відбувся перед п'ятнадцяти віками.

ВСЕЧЕСНІ БРАТЯ,

поздоровлене і Апостольське благословене!

В С Т У П.

Божа опіка над Церквою.

Історія, то світло правди і свідок часів, якщо лиш добре їй приглянемося і старанно її прослідимо, учить, що та Божа обітниця, дана нам Ісусом Христом: „Єґі азъ съ ка́мни єсмь во всѣ дни до скончания вѣка“ — се я з вами по всі дні, до кінця віків (Мат. 28,20), ніколи не завела Церкви, Його Обручниці і напевно ніколи не заведе її в будучности. Противно, чим напрасніші філі кидають Петровою лодкою, тим дізнає близшої і сильнішої помочи Божої ласки. Се лучалося передусім в перших віках Церкви, не лиш тоді, коли християнське імя уважали за соромний проступок, заслугуючий на кару смерти, але також тоді, коли правдива Христова віра нарушена віроломністю еретиків, бушую-

чих головно на Сході, знайшлася в великій небезпеці. Бо як гонителі католицького імени безпечно проминули оден по другім, а навіть розлетілося римське цісарство, так і всі еретики немов усихаючі галузки (Йоан 15,6) відірвані від Божої виноградини, не могли черпати ні животворних соків, ні видавати плодів.

Однак Божа Церков серед стільки бур і повтаряючихся переворотів поклала своє уповане єдино в Бозі і поступала у всіх віках наперед певним і жвавим кроком та не переставала ніколи боронити в цілій розтяжності і витревало зберігати святого скарбу євангельської правди, повіреного їй своїм Творцем.

Такі думки насуваються Нам, Всечесні Братя, коли зачинаємо промовляти до Вас сим листом про справді дуже радісну подію, а саме про Вселенський Собор, що відбувся перед п'ятнадцяти віками в Ефезі. Як на нім відкрито в цілій повноті хитрий підступ заблуджених, так рівнож за небесною помічю заблестіла в нім непохитна віра Церкви.

Святкуване Ефеського Собору.

Знаємо, що на Наш поклик завязалися два Комітети дуже визначних мужів в тій цілі*), щоби п'ятнадцятивікову річницю Собору обходжено як найторжественніше не лиш в Римі, столиці католицького світа, але всюди, по цілім світі. Знаємо також, що ті, котрим Ми поручили цю величну задачу, не щадили ні заходів, ні труду, щоби се спасенне діло повести, кождий по своїм силам. Тож сердечно дякуємо за ту ревність, яка знайшла майже всюди і з подиву гідною однодушністю охотний і радісний відгомін серед Епископату і в рядах найчесніших світських людей, бо з неї сподіємося на будуче не малого хісна для католицької справи.

Провідні гадки Енцикліки.

Розважаючи уважно над тим вислідом та звязаними з ним справами і обставинами, уважаємо за відповідне Нашому Апостольському Урядови, який справуємо з Божого зарядження, заговорити до Вас в тій Енцикліці, під самий кінець обходу і в часі святої памятки Христового Різдва з Преч. Діви Марії, в справі дійсно дуже важній. Бо надіємося непохитно, що Наші слова будуть милі і хосенні не лиш Вам і Вашим вірним, але і всі найдорозші Нам братя і сини, розлучені з Апостольською Столицею, як лиш розважуть їх і розберуть під впливом любови правди, не зможуть

*) Лист до Їх Еміненцій Кардиналів Помпілія і Сінчера з 25. грудня 1930 (A. A. S. XXIII, 10—12).

опертися, мов стрепенуться перед історією, учителькою життя і відчують бодай тугу за одною вівчарнею і одним Пастирем та за любовою тої правдивої віри, що переховується все безпечно і без ущербку з найбільшою печаливістю в Римській Церкві. Бо в боротьбі з несторіянською ересю, що її вели Отці Собору, яка була й підставою цілого Ефеського Собору, заявили в цілім своїм блиску передусім три догми католицької релігії, про котрі голов-но будемо тут говорити, а іменно, що є одна особа Ісуса Христа, та що вона є Божою особою; що Пречисту Діву Марію треба всім узнавати і почитати дійсно і правдиво Богородицею; що Римський Папа має з Божого зарядження найвисшу і найбільшу, нікому непідчинену владу над всіми і поодинокими христіянами, коли розходиться про справи віри і обичаїв.

I.

Перебіг Ефеського Собору. Напіннене до єдності віри.

Тож представмо справу по порядку, покликуючися вперед на слова напіннення Апостола народів до Ефесян: „...**Д**обдеже достигнемъ вси въ соединѣніе вѣры и познанія Сїа Бжїа, въ мѣ-жа совершенна въ мѣрѣ вѣраства исполненїа Хрѣтова: да не вывѣемъ ктоли младѣнцы, влающеса и скитающеса всѣкимъ вѣтрѣмъ оученїа, во аки челоувѣчестѣй, въ коварствѣ козней лщенїа: истинствѣюще же въ любви да возрастѣмъ въ негѣ всѣческаа, иже єсть глава Хрѣтовъ: иъзъ негѣже все тѣло, составляемо и, счи-нквѣемо приличнѣ, всѣцѣмъ ѡсзанїемъ подаѣнїа, по дѣйствѣ въ мѣрѣ єдиныа коєждо чѣсти, возвращѣнїе тѣла творить въ созданїе самѣго себе любовїю“ — аж дійдемо всі до єдності віри і пізнання Божого Сина, до звершеного мужа, до міри віку Христової повноти, щоби ми вже не були малолітками, що хитаються і даються уносити всякому вітрови науки через людську злобу, через хитрість на манівці блуду, а виконуючи правду в любові росли у всему в тім, котрий є головою, Христос, з котрого кожде тіло зложене і споєне всякими вязами взаїмної допомоги, по дійству відповідному для кожного поодинокого члена, бере собі зріст для збудовання самого себе в любові (4, 13-16).

Як Отці Ефеського Собору в предивній духовій злуці пішли за словами сеї апостольської заохоти, так Ми бажалиби, щоби всі, без ніякої ріжниці, відкинувши упередження прийняли її мов до них висказану і щасливо в житю її примінили.

Житє Несторїя.

Як всім відомо, причиною цілого спору був Несторій. Не в тім значіню, немов своїм власним умом і трудом видумав нову

науку, бо взяв її радше від Теодора, Єпископа Мопсвестії, а розвинувши її ширше і прибравши її в нову одіж, почав великим засобом слів і цитатів, як дуже вимовний, її голосити і всіми силами поширювати. Він уродився в сирийському місті Германіції, як молодець удався до Антіохії, щоби там образуватися в святих і світських науках. В тім то славнім на той час місті, вступив спершу до монашого чина, але опісля з причини свого змінчивого успосіблення покинув первісний намір, став світським священником і віддався цілком проповідничому званю, шукаючи більше людської похвали, чим Божої слави. А слава його вимови так росла серед народу і так широко розходилася, що покликаний до Царгороду, позбавленого тоді Пастира, осягнув з немалим очікуванем всіх єпископську гідність. На тій справді преславній столиці не лиш не заперестав голосити своїх блудних наук, але з більшою ще повагою і чванливістю навчав їх і розповсюджував.

Єресь Несторія.

Для ліпшого зрозуміння справи буде хосенним згадати тут в кількох словах о провідних думках несторіянської єреси. Сей дуже зарозумілий муж, твердячи, що дві цілі гіпостазиса, а саме людська Ісуса і Божа — Слова, зійшлися в якійсь одній спільній сутності (як її назвав „Прозопон“), заперечив ту предивну істотну злуку двох природ, яку називаємо гіпостатичною унією і тому навчав, що Єдинородне Боже Слово не сталося чоловіком, а тільки перебувало в людському тілі через замешканя, замилуване і силу ділання. Тому Христа належить називати „Теофорос“ або носителем Бога, а не Богом, в подібнім майже значіню, в яким пророків і других святих мужів задля уділеної їм Божої ласки можна назвати носителями Бога.

З тих злочинних вигадок Несторія виходило, що узнає в Христі дві особи, одну Божу, а другу людську, а також з сего випливало конечне заключене, що Преч. Діва Марія не є правдивою Богородицею (Теотокос), але радше матірю Христа чоловіка (Хрістотокос) або що найбільше Теодокос, се є, що прийняла Бога під свою опіку.

Ті безбожні погляди голошені вже не скрито і неясно приватним чоловіком, але отверто і виразно самим Єпископом царгородської столиці, викликали дуже сильне заворушене умів, особливо в Східній Церкві. Між противниками несторіянської єреси, яких не бракувало навіть в самій столиці східного цїсарства, займає без сумніву перше місце сей вельми святий муж і оборонець незіпсованої католицької віри, александрійський патріярх Кирило.

Бо як лиш довідався про безбожну науку царгородського Єпископа, забрався — дбаючи дуже не лиш про своїх синів, але і про заблуджених братів — до витревалої оборони правдивої віри між своїми, а в виданім до Несторія листі старався по братньому навернути його до правдивої віри.

Коли однак безстидна упертість Несторія ударемнила то велике змагане любови, Кирило пересвідчений глибоко про авторитет Римської Церкви і оборонець того авторитету, не хотів сам дальше провадити справи і вирішувати сю переважну справу без попередного запиту і вирішення зі сторони Апостольської Столиці. Тому написав до „святішого і Богом возлюбленого Отця Келестина“ повне пошани письмо, в котрім находяться між иншим сліду-ючі слова, які свідчать про синівську преданність: „Стародавний звичай Церков радить предложити справу такої ваги Твоїй Святости... Бо не зірвемо скорше отверто і явно лучности з ним (з Несторієм), доки не донесемо про се Твоїй Святости. Зволь тому висказати Твою гадку, щоби ми знали ясно, чи можемо утримувати з ним єдність, чи маємо його отверто сповістити, що ніхто не буде в лучности з ним, коли визнає і голосить таку блудну науку. Надто гадку Твоєї непорочности і Твій суд в тій справі треба виразно вияснити в листі до богобоязливих Єпископів Македонії і цілого Сходу“*).

Рівнож Несторій знав добре про найвисшу владу Римського Єпископа в цілій Церкві. Тому не раз старався боронити слушности своєї науки в листах спрямованих до Келестина і упередити та з'єднати собі Святішого Отця. Але надармо; бо невпорядковані виводи герезиярха містили в собі немало блудів. Скоро лиш Архієрей Апостольської Столиці їх спостеріг, виразно осудив їх торжественно по розсліді синодальним судом і приказав всім відкинути їх, примінюючи сейчас зарадчі середники, щоби еретична пошесть не стала небезпечною через проволоку.

Заряджене Папи Келестина.

Тут бажаємо звернути Вашу бачну увагу, Всечесні Братя, на то, як дуже в тій справі ріжниться поступоване Папи Римського від поступовання александрийського Єпископа. Бо той, хоч займав столицю, яка в східній Церкві уважалася першою, не хотів однак, як вже сказано, сам вирішувати так дуже важного спору про католицьку віру, доки не познакомиється докладно з вироком Апостольської Столиці. Келестин скликав в Римі синод, провірив зріло справу і в свідомости своєї найвисшої і необме-

*) Mansi, Conciliorum amplissima collectio, IV, 1011 і 1015.

женої влади над цілим Божим стадом рішив і торжественно постановив ось що про царгородського Єпископа і його науку: „Отже знай — так пише Несторієви — що наш вирок так звучить, що коли не будеш голосити про нашого Господа і Бога Ісуса Христа сего, що голосить Римська, Александрійська і ціла католицька Церква, чого рівнож придержувалася як найвірніше аж до тебе св. Церков в Царгороді і коли не осудиш сеї переверотної новости, що змагає розділити то, що лучить св. Письмо, явним визнанем на письмі на протязі десяти днів, числячи першим днем день запізнення з сим рішенням, зістаєш вилучений з єдності соборної католицької Церкви. Сю основу нашого вироку спрямували ми через нашого сина діякона Поссідонія зі всіми письмами до пречесного архієрея Єпископа александрійської Церкви, котрий обширно доніс нам про те все, щоби в нашім імені постарався повідомити тебе і всіх братів про нашу постанову. Бо всі мають знати, що діється, коли ходить про справу всіх“.

Папа Римський поручив виконання сего вироку александрійському патріярхови тими поважними словами: „В слід почутя поваги нашої Столиці виконаєш той вирок в нашім заступстві в дорозі примусу, щоби або осудив в десяти днях числячи від дня сего вирішення письменною заявою свої безбожні науки і запевнив, що про народження Христа нашого Бога визнає ту віру, якої держиться Римська Церква, Твоя Церква в Александрії і весь віруючий нарід; або, коли сего не вчинить, уповажною твоєю Пречесністю відлучити його від нашого тіла і ужити всіх способів в ціли обсади сеї Церкви.

Несправедлива опінія некатолицьких писателів.

Однак декотрі давніші і новіші писателі змагають мовби закрити собі з поваги сих так дуже ясних документів, що ми їх навели і часто голосили з певною гордовитістю і чванливістю такий свій погляд в тій справі: нехай так буде — нерозсудно маячать — що Папа видав рішаючий і невідкличний вирок, який спричинив і собі присвоїв александрійський Єпископ через свою неприязнь до Несторія, однак скликаний опісля Ефеський Собор поновно і в цілости осудив полагоджену вже і в повні осуджену Апостольською Столицею справу, та найвисшою своєю повагою постановив, як всі мають на ту справу задивлятися. З сего виходить по їх думці, що Вселенський Собор має далеко висші і сильніші права від Папи.

Хто однак в почутю історичної правди і свобідний від упреждень пильно вгляне в перебіг подій і в документи, легко

завважить, що вони забираються до справи недорічно і видумки представляють під позором правди. Треба найперше зазначити, що коли цісар Теодозій в імені також співцісара Валентиніяна скликав Вселенський Собор, ще не доручено в Царгороді вироку Келестина і тому там зівсім не знали про него. Надто, коли Келестин довідався про скликаний цісарами Ефеський Синод, зівсім не противився сему намірови, противно в листах висланих до Теодозія і до александрийського Епископата дуже похвалив сей намір, вибрав і заіменував своїх легатів, які проводилиби на Соборі, а іменно патріярха Кирила, Епископів Аркадія і Проекта і священника Филипа. Поступаючи в той спосіб Папа не повірив невіршеної ще доси справи думці Собора, але задержуючи дійсно в силі, „що передше сам вирішив“, поручив Отцям Собора виконати виданий ним осуд, щоби по спільних нарадах і занесених до Бога молитвах старалися по змозі привести до єдности блудячого Епископа царгородської столиці. Бо Кирилови, що запитував Папу, як має поступити в тій справі, іменно, чи св. Собор має прийняти чоловіка, котрий осуджує то, що голосив передше, чи задля впливу роземного часу давно виданий вирок треває дальше, Келестин відписав: „Є завданем Твоєї Святости враз з честидостойним Собором Братів придусити починений в Церкві розлад, щоби ми могли довідатися про закінчення з Божою помічю справи бажаною поправою. Не кажемо, що не беремо участі в Соборі, бо не можемо відділятися від тих, з якими лучить нас прецінь одна віра, денебудь вони булиби. Ми є там присутні, бо думаємо про се, що ділається там для всіх; чинимо се духом, чоґо не робимо видимо тілом. Дбаємо про католицький мир, дбаємо про спасенне загибаючого, коби лиш хотів визнати свою неміч. Підносимо се тому, щоби часом не здавалося, що ми не помогли сему, котрий бажає поправитися... Нехай пересвідчиться, що не маємо скорих ніг до пролиття крови, коли довідається, що навіть подавано йому лікарство“.

Папські легати підчеркують примат Папи.

Хоч ті слова Келестина виказують про його батьківське серце і як найясніше свідчать, що він старався передусім про се, щоби світло справедливої віри просвітило засліплені уми і щоби Церков тішилася поворотом блудячих, то однак то, що сам приписав своїм легатам, що вибралися до Ефезу, є справді того рода, що відкриває глибоку журбу Папи, наказуючи йому зберечи ціло і ненарушено одержані від Бога права Римської Столиці. Між иншим находяться там такі слова: „Заряджуємо, щоби конечно збе-

режено повагу Апостольської Столиці, бож доручені вам інструкції підчеркують, щоби ви брали участь в засіданнях. Коли зачнуть розбирати справи, маєте судити їх гадки, а не вдаватися в дискусію“.

І не інакше заховувалися легати за згодою Отців св. Собора. Бо примінюючися постійно і вірно до всіх без виїмку приказів Папи, прибувши до Ефезу вже по першій засіданню, зажадали доручення собі всіх ухвал з попереднього засідання, щоби іменем Апостольської Столиці їх затвердили і прийняли: „Взиваємо, щоби ви поручили предложити нам то, що перед нашим приходом зроблено на тім св. Соборі, щоби після рішення Папи ми потвердили також вирок теперішнього св. Собора“.

А священник Филип виголосив перед вселенським Собором ту преславну річ про примат Римської Церкви, яку наводить навіть догматична Конституція Ватиканського Собору: „Вічний Пастир“, іменно: „Ніхто не сумнівається, протинно, про се знають всі віки, що святий і блаженніший Петро, князь і голова Апостолів, стовп віри і підвалина католицької Церкви, одержав від Господа нашого Ісуса Христа, Спасителя і Відкупителя людського роду, ключі Царства і що йому дана власть розв'язування і задержання гріхів. Він до сего часу все живе в своїх наслідниках і виконує суд“.

Шож більше? Чи Отці вселенського Собора спротивилися сему способові поступовання Келестина і його легатів або чи опиралися в який небудь спосіб? Зівсім ні. Протинно заховалися письменні документи, що явно виказують їх честь і пошану. Бо коли на другім засіданню св. Синоду папські легати читали письмо Келестина, висказали між іншим такі слова: „Ми вислали в нашій журбі пречесних і однодушних з нами наших братів і священореїв, дуже досвідчених мужів Єпископів Аркадія і Проекта та нашого священника Филипа, щоби брали участь в нарадах і виконали то, що ми передше постановили; не сумніваємося, що ваша Святість повинна дати їм свою згоду“... Тоді Отці Собора не лиш не перечили сему рішенню, як рішенню найвищого судії, але радше вихвалювали його одноголосно, а на честь Папи підносили такі дуже почесні оклики: „Се справедливий вирок! Честь Келестинови, новому Павлови, честь Кирилови, новому Павлови, честь Келестинови сторожеви віри, честь Келестинови згідному з Синодом, Келестинови цілий Собор дякує, один Келестин, один Кирило, одна віра Собора, одна віра цілого світа“.

Осудження герезіярха Несторія.

А коли дійшло до осуду і відкинення Несторія, ті самі Отці Собора вважають, що їм не вільно судити наново справи, але визнають отверто, що вирок Папи їх випередив і „зв'язав“: „Розпізнавши, що... він (Несторій) визнає і проповідує безбожно, приступаємо приневолені святими канонами і письмом Святого Отця нашого і співсвятителя Келестина, Єпископа Римської Церкви, заляті слезами, до сего жалісного проти нього осуду. Тож Господь наш Ісус Христос діткнений його богохульними словами, постановив через сей св. Собор позбавити тогож Несторія єпископської гідності і вилучити зі збору і священничої спільности“.

То саме вповні висказав Єпископ Кесарії Фірмій на другім засіданню Собора тими ясними словами: „Свята Апостольська Столиця письмом Святішого Єпископа Келестина висланим до пречесних Єпископів..., вказала наперед, в який спосіб ту справу осудити, до чого ми застосувалися... Тому, що візваний нами Несторій не явився, ми поручили виконати се письмо і видали на него канонічний і апостольський осуд“.

Справді всі наведені нами доси по черзі документи доказують так виразно і вимовно, що вже тоді була в цілій церкві загальна віра про непідляглу нікому і непомильну владу Папи Римського над цілим Христовим стадом, що пригадують нам ту вимовну і світляну думку Августина, висказану кілька літ передтим про суд Папи Созима у Відкритім Листі проти Пелягійан: „В тих словах Апостольської Столиці є така старинна, така обоснована, така певна і ясна католицька віра, що для християнина булоби злочинном сумніватися про неї“.

О коби той дуже святий гіппонський Єпископ міг був брати участь в Ефеськім Соборі! Якто він, спостерігши предивною бистротою свого ума небезпеку спору, бувби об'яснив католицькі догми і боронив їх силою свого духа. Та коли цісарські легати, що мали вручити йому запрошення, дійшли до Гіппони, могли вже тільки оплакувати се погасле ясне світло і звалища його столиці знищеної Вандалами.

Злочинні змагання декотрих істориків, щоби оборонити Несторія.

Знаємо, Всечесні Братя, що деякі дослідники минувшини, передусім з наших часів, докладають великих старань, щоби не лиш очистити Несторія з закиду ереси, але оскаржують також того дуже побожного александрійського Єпископа Кирила о непутню ворожнечу, будьтоби він очернив ненависного собі Несторія і всіми

силами стремів спричинити його осудження за се, чого він не учив. Ті самі оборонці царгородського Єпископа є так безличними, що той справді дуже важкий закид звалюють також на нашого попередника Келестина, котрого недосвід будьтоби надужив Кирило і сам Єфеський Собор.

Та се нікчемне і нерозумне змагання збиває і відкидає ціла Церква, котра все уважала правним і слušним осудження Несторія, науку Кирила uznавала правовірною, а Єфеський Собор за натхненням св. Духа все уважала за вселенський і честидостойний.

Полишаємо багато дуже ясных історичних документів, бо всі добре знають, що багато приклонників Несторія — котрі мали перед очима цілий перебіг справи, та яких нічого не вязало з Кирилом — хочби задля приязни з Несторієм, задля великої притягаючої сили його письм, задля його загорілого запалу в суперечках, склонювалися в противну сторону, по Єфеськім Соборі, немов поражені світлом правди, опустили з часом еретичного царгородського Єпископа, котрого належало уникати згідно з вироком Церкви. Деякі з них ще певно жили, коли наш попередник бл. п. Лев Великий писав до Єпископа Пасхазина в Лілібеті, свого легата на Халькедонський Собор: „Знай, що ціла царгородська Церква зі всіми монастирами і многими Єпископами згодилася і своїми підписами виключила з Церкви Несторія і Евтихія wraz з їх приклонниками“. А в догматичнім листі до цїсаря Льва без ніякого спротиву нап'ятував як найвимовніше Несторія як еретика і учителя ереси. Ось що він говорить: „Виключується з Церкви Несторія, котрий твердив, що Преч. Дїва Марія породила не Бога, а лиш чоловіка, щоби відріжнити тілесну особу від Божої Особи і не узнати одного Христа в Божім Слові і в тілі, але голосити відрубно і віддільно Сина Божого і сина людського“.

Також є загально знане, що Халькедонський Собор торжественно затвердив поновно засуд Несторія і голосно похвалив науку Кирила. А святий наш попередник Григорій Великий зараз по вступленню на Петровий престол в своїм синодальнім листі до східних Церков, згадуючи про чотири Вселенські Собори: Нікейський, Царгородський, Єфеський і Халькедонський, висказує про них ось яку прегарну і переважну гадку: „...На них немов на тесанім камені здіймається будівля віри і спочиває будівля всякого життя та діяльності; хто не має з ними лучности, лежить поза будовою, хочби уважав себе каменем“. Отже нехай всі певно знають, що Несторій голосив справді еретичні видумки, що александрійський патріарх був мужним оборонцем католицької віри, а Папа Келестин wraz з Єфеськім Собором оборонив одідичену віру і найвищу повагу Апостольської Столиці.

II.

Христос правдивий Бог і правдивий чоловік.

А тепер, Пречесні Братя, перейдім до глибшого досліду тих подробиць науки, які вселенський Ефеський Собор через саме осудження Несторія явно визнав і своєю повагою затвердив. Крім осуду пеляг'янської ереси та її приклонників, між котрими був безсумнівно і Несторій, застановлялися передусім над тим і однодушно та торжественно майже всі Отці потвердили, що погляд сего герезіярха є безбожний і противний св. Письму, а за се щирою правдою є якраз то, що він перечив, а іменно, що в Христі є лиш одна особа і то Божа особа. Бо коли Несторій, як вже згадано, уперто твердив, будьтоби Боже Слово не злучилося з людською природою в Христі суцно (субстанціяльно) і в одній особі (гіпостатично), а лиш якимсь прибутним (акцідентальним) і моральним узлом, тоді Ефеські Отці осудили царгородського Єпископа і визнали явно правдиву науку про Воплочення, якої всі мають непохитно триматися. Тай Кирил боронив в прегарній згоді з Римською Церквою в спрямованих вже попередно до Несторія листах і розвідках, залучених до актів сего вселенського Собору, ось тими вимовними кількарязовими словами: „Не годиться ніякою мірою розділювати нашого Господа Ісуса Христа на двох синів... Бо св. Письмо не говорить, що Слово прибрало собі людську природу, але що сталося тілом. Висказ: Слово сталося тілом, не значить нічого іншого, як то, що Слово, подібно як ми, злучилося з тілом і кровю, тож присвоїло собі наше тіло, зродилося як чоловік з невісти без утрати свого Божества і народин з Отця: по воплощенню лишилося тим, чим було“.

Гіпостатична злука.

Бо св. Письмо і Передане учить нас, що Слово Бога Отця не злучилося з якимсь вже існуючим чоловіком, але що один і той сам Христос є Божим Словом, що існувало від віків в лоні Отця, а в часі стало чоловіком. Так Божество і чоловіцтво лучаться в Ісусі Христі, Спасителю людського роду, тою предивною єдністю, яка вповні слушно називається гіпостатичною. Се виходить ясно звідси, що в св. Письмі один і той сам Христос не тільки називається Богом і чоловіком, але також ділає як Бог і як рівнож чоловік, а вкінці як чоловік умирає, а як Бог воскрес із мертвих. Се є той, що від св. Духа почався в лоні Пречистої Диви, народився, лежить в яслах, називає себе сином чоловічим, терпить, умирає розпятий на хресті, Він є дійсно тим самим, котрого Пред-

вічний Отець чудесним і врочистим способом називає своїм возлюбленим Сином (Мат. 3, 17), тим самим, що Божою силою відпускає гріхи (Мат. 9, 2—6; Лук. 5, 20—24 і 7, 48), власною силою уздоровлює хорих (Мат. 8, 3; Марко 1, 41; Лук. 5, 13; Йоан 9), мертвих воскрешує до життя (Йоан 9, 43; Лук. 7, 14). Всі ті місця як вичерпуючо доказують, що в Христі є дві природи, які видають з себе Божі і людські діла, так неменше знаменито свідчать, що є один Христос, Бог і заразом чоловік, званий задля сеї єдності Божої особи „Богочоловік“ (Theantropos).

Крім сего ту науку доказує голошена невпинно Церквою догма про Відкуплення. Се є очевидне. Бо як можна назвати Христа „первородним між многими братами“ (Римл. 8, 17), „поранений за наші беззаконя“ (Ісаія 53, 5), як міг викупити нас з неволі гріха, якщо не мавби такої самої людської природи, як ми? А дальше, як він міг переблагати вповні нарушену людським родом справедливисть небесного Отця, якщо не булоби в Нім безмірної і нескінченної гідности Божої Особи?

Рівнож не можна перечити сеї католицької догми з тої причини, що нашому Спасителеви бракує людська особа і тому Його людській природі недостає певного совершенства і тому Він як чоловік є меншим від нас. Глибоко і мудро говорить Тома з Аквіну: „Особовість належить о стільки до повної вартости і совершенности якоїсь річі, оскільки до повної вартости і совершенности тої річі належало самостійне існування, що означається поняттям особи; колиж якась річ існує в іншій річі вищого ряду, се додає їй вищої вартости, чим вона існувалаби самостійно. І саме тому людська природа має вищу гідність в Христі, чим в нас, бо в нас існуючи самостійно має лиш свою особовість, а в Христі існує в особі Слова. Се належить до гідности форми, що дає підметови повноту буття. Через се змислова природа в чоловіці задля злуки з вищою формою, доповняючо її буття, стоїть вище чим у звірини, в котрій змислова природа є формою замкненою сама в собі“. (III, II, 2).

Годиться тут і се зазначити, що як Арий, той дуже хитрий руїник католицької єдности, заперечив Божу природу Слова співсуцну з предвічним Отцем, так Несторий відмовляючи Спасителеви гіпостатичної єдности, іншою дорогою дійшов до заперечення Христови, хоч не Слово, повного і ненарушеного божества. Якщо по його блудним небелицям Божа природа лучилабися з людською природою в Христі тільки моральним узлом, що по думці повищих виводів якби осягнули пророки і інші герої християнської святости з причини свого з'єдинення з Богом, то Спаситель

людського роду мало або й нічим не різнивбися від тих, котрих відкупив ласкою і своєю кровю. Тому по запереченню науки про гіпостатичну злуку, на якій оснуюються і опираються догми Воплочення і Відкуплення людства, заломлюється і паде ціла підвалина християнської релігії.

Тож цілком не дивуємося, що з вибухом небезпеки несторянської ереси задрожав цілий католицький світ; цілком не дивуємося, що Ефеський Собор різко спротивився царгородському Єпископови, котрий зухвало і злосливо спроневірився одідиченій вірі, та виконуючи вирок Папи Римського наложив не него жахливу клятву.

„Ти є Христос, Син Бога живого“.

Тому ми згідно з цілою многовіковою християнською минувиною почитаємо Спасителя людського роду не „як Ілюю... або котрого з пророків“, в котрих Бог замешкує своєю ласкою, але враз з Князем Апостолів, що з Божого натхнення посідав ту таємницю, визнаємо: „Ти є Христос, Син Бога живого“. (Мат. 16, 14).

По усталенню сеї догми можна легко висувати з неї заключення, що все сотворіння на світі, люди і річи, осягнули через тайну Воплочення таку гідність, що більшої не можна собі уявити, справді величнішу від гідности вивиснення через діло сотворення. В той спосіб між потомками Адама знайшовся лиш Христос, що осягнув вічне і нескінчене божество і з ним лучиться таємним способом як найтісніше. Христос — говоримо — наш брат, що має людську природу, але також наш Бог або Емануїл, котрий своєю ласкою і своїми заслугами провадить всіх до Бога Творця і повертає ту вічну щасливість, яку ми марно стратили через первородний гріх. Тому будьмо Йому вдячні, заховуймо Його заповіді і наслідуймо Його приміри. Тим способом станемо учасниками божества Того, котрий зволив стати учасником нашого чоловіцтва.

Хоч, як вже згадано, правдива Христова церква як найпечалівише переховувала на протязі століть первісну і незіпсовану науку про з'єдинення в одній особі і про божество свого Спасителя, не є так на жаль у тих, що блукають нещасливо поза єдиною Христовою вівчарнею. З жалем стверджуємо, що скільки разів хтось уперто відривається від непомильної учительської влади Церкви, в нім завмирає поволи непохитна і правдива наука про Ісуса Христа. І справді, якщо ми спиталиби тих всіх ріжнородних релігійних громад, що повстали вже в 16. і 17. століттю і доси називаються християнським іменем, а в хвилі відлучення свого

визнавали непохитно Христа Богом і чоловіком, що тепер судять про Него, отримаємо на правду преріжні і незгідні з собою відповіді. Бо мало котрі з них заховали добру науку і повну віру в особу нашого Спасителя; знова інші, хоч і твердять подекуда щось подібне, немов видають з себе лиш вивітрілий запах, позбавлений вже свого змісту. Бо видять в Христі лиш чоловіка, наділеного надзвичайними Божими дарами, злученого з Богом якимсь таємним способом більше, чим інші, дуже близького до Бога, але не узнають цілої і чистої католицької правди. Вкінці інші не признають нічого божого в Христі, вважають його звичайним чоловіком, обдарованим вправді небуденними прикметами душі і тіла, однак підлеглим похибкам і людській уломности. З того виходить ясно, що всі вони рівно з Несторієм хочуть зухвалим замахом „розв'язати Христа” і тому по свідоцтву апостола Йоана вони не є від Бога (1. Йоан, 4, 3).

Непорочність і єдність Римської Церкви.

Тож з висоти сеї Апостольської Столиці напроминаємо з батьківською жичливістю тих всіх, що з гордістю називають себе Христовими учениками і тих, що положили в Нім свою надію у відродження одиниць і цілого людства, щоби щодня сильніше і тісніше зближалися до Римської Церкви. В ній одній є ціла і повна віра в Христа, непофалшована Його честь і слава і невпинна полумінь горячої любови до Него. Нехай згадають особливо пастирі відлученого від нас стада на віру, яку їх предки урочисто визнавали в Ефезі, на ту віру, котру як в минувших віках, так до нинішнього дня незмінно захоче і витревало боронити ся найвисша Столиця Правди. Нехай памятають, що єдність сеї незіпсованої віри опирається і спочиває лиш на одній скалі, яку положив Христос і що ту віру може захвати в ненарушеній цілості лиш найвисший авторітет наслідників св. Петра.

Про ту єдність католицької релігії говорили Ми обширніше перед кількома літами в енцикліці „Mortaliū animos“. Однак не від річи буде пригадати коротко ту справу, бо гіпостатична злука Христа затверджена торжественно на Ефеськiм Соборі є відбиткою тої єдності, якою наш Спаситель хотів прикрасити своє містичне тіло, се є Церков, „одно тіло“ (1. Кор. 12, 12), „зложене і споєне“ (Ефес. 4, 16). Бо коли особово єдність Христа становить таїнственный взірець, по якому він сам хотів устроїти єдностайну християнську суспільність, то вона очевидно не може повстати з якоїсь уроєної єдності многих між собою незгідних членів, але тільки з єдностайної єрархії, з одного найвищого учительського уряду,

з одного правила віри і з одностайної віри загалу християнської суспільности. Ту єдність Церкви, що ґрунтується на лучности з Апостольською Столицею прегарно засвідчив на Ефеськім Соборі легат Римського Єпископа, Филип, котрий звертаючися до Отців Собора, що оплескували однодушно письмо Келестина, висказав ті памятні слова: „Дякуємо святому і честидостойному Соборови за те, що по перечитанню вам письма святішого і блаженнішого нашого Папи, ви святі члени, своїми святими голосами і святими окликами злучилися зі святою головою. Бо ваша блаженність добре знає, що блаженний апостол Петро є головою цілої віри і також всіх Апостолів“.

Якщо коли, то передусім тепер, Всечесні Братя, повинні всі добре думаючи звязатися тим самим визнанням одної і спільної віри в Ісуса Христа і Його містичну Обручницю, Церков, тепер, коли всюда так багато людей змагає скинути з себе лагідне ярмо Христа, коли погорджують світлом Його науки, відкидають струї Його ласк і не признають Божої поваги Того, що по словам євангелія став „знаком, котрому будуть противитися“ (Лук. 2, 34). Тому, що з того дуже сумного відступства від Христа випливають безчисленні, щодня збільшуючі втрати, нехай всі шукають цілючих середників у Того що сам оден під небом даний людям, щоби Ним спастися нам (Діян. 4, 12).

Бо тільки тоді, як людські уми оживить Пресв. Серце Ісуса, можуть настати щасливіші часи для одиниць, родин і цілої суспільности, які тепер підлягають так сильним забуренням.

III.

Світляна хвала Пр. Діви Марії.

З порушеної доси части католицької науки слідує конечна голошена нами доґма материнства Преч. Діви Марії: не тому — як наповідає св. Кирил — будьтоби природа Слова і Його божество взяли свій початок з Пресв. Діви, але тому, що взяло з Неї то святе тіло усовершене розумною душею, з котрим і Боже Слово злучене гіпостатично народилося, як кажемо, після тіла.

Бо коли Син Преч. Діви Марії є Богом, то тій, котра Його зродила, хіба слушно належиться імя Божої Матери. Коли в Ісусі Христі є одна особа і то Божа, то без сумніву всі мусять називати Марію не тільки родительською чоловіка Христа, але Богородицею (Theotocos). Тому почитаймо ту, котру св. Єлисавета, її кривна, привитала як „матір Господа мого“ (Лук. 1, 43), про котру мученик Ігнатий говорить, що породила Бога, а Тертуліян голосить, що з неї Бог народився, всі як любу родительську Бога, котру

предвічний Бог наділив повнотою ласки і обдарував такою великою гідністю.

Сеї правди переданої від першого заранку Церкви не можна відкидати через се, що Преч. Діва Марія дала Ісусови Христови тіло, але не породила Слова предвічного Отця. На се відповів вже в своїм часі Кирило слушно і ясно: „як всі інші невісти, що в їх лоні створюється наша фізична природа, а не наша людська душа, зовуться і є справді матерями, так само і вона доступна Божого Материнства через се, що в її Сині була одна особа“.

Слава Марії.

Тому слушно Ефеський Собор також з своєї сторони відкинув переверотну науку Несторія, яку вже попередного року осудив під впливом св. Духа Римський Єпископ.

А населення Ефезу захопилося такою почестю до Богородиці Діви і загоріло такою любовою, що дізнавшись про осуд Отців Собору зі стихійною радістю їх скликало і при світлі горючих смолоскипів відпровало їх в поході аж до домів. А сама всемогуча Богородиця приглядаючися ласкаво з небесних висот сему дивному видовищу, певно обняла своєю материнською чутливістю і особливим своїм заступництвом своїх синів в Ефезі і всіх вірних католицького світа, дуже занепокоєних підступною несторіянською ересю.

З догми Божого материнства виплила мов з живого жерела особливша ласка Марії і її найвисша по Бозі гідність. Прегарно пише про се св. Тома з Аквіну: „Пресвята Діва через се, що є Божою Матір'ю, має певну нескінчену гідність, що походить з нескінченого добра, яким є Бог“. Ту гадку вияснює і ширше розвиває Корнелій а Lapide: „Пресвята Діва є Матір'ю Божою, тому перевищає всіх ангелів, навіть серафимів і херувимів. Є Божою Матір'ю, тож посідає таку міру чистоти і святости, що по Бозі не можна представити собі висшої святости; є Божою Матір'ю, тому якінебудь привілеї отримав хто зі святих (в області освячуючої благодати), Вона отримує їх перед всіма“.

Чому отже нововірці і много акатоликів так з'їдливо виступають проти почитання, яке віддаємо Преч. Діві Богородиці, мовби ми віддавали їй честь належну лиш самому Богови?

Чиж не знають сего і чи не застановляються уважно над сим, що для Ісуса Христа, котрий так горячо любив свою Матір, не може бути нічого милійшого, як заслужене Її почитання, наша глибока любов і приєднання собі Її успішного заступництва через наслідування Її найсвятішого приміру?

Надія Церкви на будуче.

Однак не хочемо поминути мовчанки одної справи, що наповняє нас немалою бодрістю, а саме, що в теперішніх часах декотрі нововірці проявляють більше зрозуміння для достоїнства Преч. Діви Марії і ревно склонюються до віддавання Їй почитання і пошани. Якщо спонукує їх до сего щире переконання, а не, як то подекуди нас інформують, укритий намір приєднати собі жичливість католиків, то маємо оправдану надію, що за молитвами і добрими ділами всіх добрих людей та за вставленням Преч. Діви Марії, когра не відмовить своєї материнської опіки заблудшим, вони вернуть колись до одної вівчарні Ісуса Христа і до Нас, що хоч без особистих заслуг, ведемо Його заступство на землі і держимо Його владу.

Марія нашою Матірю.

Всечесні Братя ! По нашій думці материнство Марії має еще інше завдання, над яким треба нам розважити, завдання дуже миле і розкішне. Через се, що Марія породила Спасителя людського рода, є вона в певний спосіб найласкавішою матірю нас всіх, котрих Христос хотів мати своїми братами (Римл. 8, 29).

„Такою то Матірю — писав наш попередник бл. п. Лев XIII — обдарив нас Господь, котрій тим самим, що вибрав Її на матір свого Єдинородного Сина, вляв материнські почування, які дихають лиш любовою. і прощенням. Таку вказав нам своїм поступованням Ісус Христос, коли з власної волі бажав бути підданим Марії і послушним як син матери. Такою голосив Її з хреста, коли в своїм ученику Йоані віддав під Її печаливу опіку цілу людськість. Такою й сама оказалась, коли відважно обняла, полишену умираючим Сином, спадщину величезного труду праці і негайно почала сповняти супроти всіх материнські обовязки.“*)

Тому то пориває нас до Неї якась могутня сила, тому з довірем повірюємо Її всьо: свої радости, коли радіємо; журбу, коли сумуємо; надії, коли змагаємо до осягнення кращої будучности. Тому то прибігаємо до Неї з просьбою о небесну поміч, коли на Церков приходять тяжкі часи, коли віра слабне і любов остигає, коли занепадають обичаї в приватнім і публичнім життю, коли Церкві або суспільности грозить якась небезпека. Тому то вкінці в годині смерти, колито нізвідки нема помочи, до Неї підносимо заплакані очі і тремтячі руки та благаємо через Неї прощення у Її Сина і вічної щасливости в небі.

*) Енцикл.: Octobri mense adventante, 22. IX. 1891.

Тому нехай всі в теперішніх наших журбах звернуться до Неї з горячішою ревністю і в щирих молитвах просять, щоби впросила в Сина поворот заблуджених народів до християнських обичаїв і заповідей, на котрих спочиває суспільне добро і з котрих обильно виплине бажаний мир і правдиве щастя. Нехай тим горячіше стараються в Неї о то, чого всі добрі люди найбільше бажують, щоби Церква-Мати відзискала свободу і спокійно її вживала, не до іншої ціли, як для оборони найвищих справ людства. З неї ніколи не вийшла яканебудь шкода ані для одиниць, ані для держав, а за се завсігди дізнавали обильних і великих користей.

Бажання Свят. Отця, щоби відлучені сини вернули до Церкви.

Але висказуємо бажання, щоби всі вимолювали за заступництвом Цариці небес, одну особлившу, а дуже важну ласку; а саме, щоби та, котру так горячо люблять і почитають відлучені східні народи, не допустила, щоби відступали і ще більше віддалювалися від єдності Церкви, а тимсамим від Її Сина, котрого тут на землі заступаємо. Най повернуть до спільного Отця, котрого вирок всі Отці Ефеського Собору прийняли з найбільшою готовістю і котрого серед загальних оплесків витали як „сторожа віри“. Най повернуть до нас, бо маємо справді батьківську любов до них і охотно присвоюємо собі ті повні любови слова Кирила, що ними горячо звивав Несторія, щоби заховати мир в Церкві і лишити нерозірваний узол любови і згоди між Божими священиками.

Коби чимскорше засвітав сей радісний день, в котрім Богородиця Діва так гарно зображена в мозаїці в базиліці Ліберія нашим передником Сикстом III — який то твір з нашого поручення привернено до давньої краси — побачила поворот всіх відорваних від Нас синів, що бажують враз з Нами почитити Її одним серцем і одною вірою. Се зділає нам радість понад всі радости.

Марія прикладом для всіх.

Надто уважаємо великим щастям, що на час нашого правління припала тисяч п'ятьсот літна річниця Собора, в часах, коли ми взяли в оборону гідність і святість чистого подружжя перед різними крутими затіями і виступили торжественно в обороні непорущних прав католицької Церкви що до виховання молодіжи, та усталили і виложили, якими способами їх перевести і до яких норм достроїти. Бо висказані засади в тих обох справах мають свій взірець в гідности Божого материнства і в тій родині з На-

зарета, який треба всім наслідувати. Наш попередник бл. п. Лев XIII так говорить: „Батьки родин мають в Йосифі прегарний приклад чуйної й вітцівської печаливости; матері мають в Преч. Діві Богородиці величний взірець любови, скромности, послуху і со-вершенної вірности; діти мають в Ісусі, що був їм підданий, Божий взірець послуху, який повинні подивляти, почитати і на-слідувати“.

Передусім для Материй.

А передусім треба, щоби якраз теперішні матери, знеохочені до потомства і до супружого пожиття, котре покинули і подопта-ли прийнятий колись обовязок, звернули свої очі і серця до Марії, котра піднесла сей вельми важкий метеринський обовязок до так великої гідности. Лиш тоді ще буде надія, що під впливом ласки небесної Цариці зі встидом переконаються, який болючий удар завдали великій тайні подружа і заохотяться, щоби по своїм си-лам прямувати до здобуття її предивних чеснот.

Якщо то всьо по нашим бажанням сповниться, а саме, коли родина — то жерело і підстава цілої людської суспільности — верне до найдостойнішого ідеалу тої святости, то без сумніву змо-жемо вкінці спинити і вилічити ту грізну філю зіпсуття, що нас заливає.

Тоді також „мир Божий, котрий перевищає всякі поняття за-хоронить серця і мисли“ (Филип. 4, 7) всіх і утвердить щасливо спільними змаганнями волі так дуже бажане Христове Царство на цілім світі.

Богослуження про Боже Материнство Преч. Діви Марії.

Перед закінченням енцикліки бажаємо, Пречесні Братя, поді-литися з Вами напевно дуже милою Вам вісткою. Є нашим ба-жанням, щоби і в літургії лишилася памятка сего ювілею, котра причинилася до піднесення серед духовенства і вірних почитан-ня Божого материнства. Тому ми поручили Префектови св. Кон-грегації Обрядів видати чин богослуження про Боже Материнство для цілої Церкви.

А тимчасом кожному з Вас з осібна, Пречесні Братя, Вашому духовенству і вірним уділяємо як заповідь небесних дарів і в до-каз наших вітцівських почувань милостиво Апостольське Бла-гословення.

Дано в Римі, при храмі св. Петра, дня 25. грудня, в празник Різдва Господа нашого Ісуса Христа, 1931. року, в десятім році Нашого Понтифікату.

Папа Пій XI.

Ч. 4968/І. В справі авдієнцій в часі літних ферій.

Сим подається до відома Всечесного Духовенства, що літні ферії в тут. Ординаріяті і Консисторії зачинаються дня 1. липня, а кінчаються 31. серпня. В часі тих ферій авдієнції не уділяються, а в дуже важних і пекучих справах, належить відноситись тільки письменно. В даних случаях належить о тім повідомити вірних, щоби не висилали ніяких делегацій, ані поодинокі особисто сюди не удавались.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 10. червня 1932.

Ч. 4712/ІV. Справа вношення жалоб о зменшення числа годин науки релігії у вселюдних школах. Отсим подається до відома Всеч. ОО. Катехитам і душпастирям-катехитам, щоби при вношенню жалоб подавали точно і вірно а) характер даної школи т. є. як зорганізована єсть в даній місцевості школа (чи 1-о, чи 2-о, чи 3 клясова), б) чи кляси суть подільні чи неподільні [(т. зв. комплети) Д. Ур. Мін. Вір. і Освіти ч. 15. з дня 15. XI. 1927]. При тім зауважується, що на кождо клясу подільну припадає по 2 (дві) години релігії тижнево.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 2. червня 1932.

Ч. 4690/VII. В справі похорону помершого душпастиря. В часі похорону помершого душпастиря приходить деколи до непорозуміння між родиною помершого а церковними провізорами. Провізори не хотять видати церковних риз до нарядження тлінних останків свого бувшого душпастиря, якого домагаються приписи нашого обряду, заслонюючись дійсним, або й мнимим убожеством церкви. Вправді слушною є річю, щоби вірні виряжали свого душпастиря в літургійних ризах, особливо, коли він довший час і ревно працював в даній парохії, однак — на жаль — наші вірні не завсігди стосуються до християнської засади, що робітник є гідний своєї заплати. Противно, деколи використовують ту сумну хвилю до викликання гіршачих спорів і сцен, котрі ображують особисту гідність священика.

Щоби сьому запобігти, заряджує отсим Єпископський Ординаріят, щоби кождий священик, а передусім душапа-

стир постарав собі завчасу власний фелон. Колиж умре душпастир, що не має власного фелона, мають церковні провізори видати для нього з ризниці не дорогий, але приличний фелон, а тутешний похоронний фонд зверне дотичній церкві новий фелон.

При чім однак зазначається, що повисший розпорядок не відноситься до священників, котрі не належать до похоронного фонду.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 1. червня 1932.

Ч. 4969/V. В справі речинця подання прошень о прийяття до тут. дух. семинарії. Сим подається до відома, що кандидати духовного стану мають вносити до тут. Еп. Ординаріату свої прошення о прийяття до тут. дух. семинарії найдалше до 25. вересня с. р. а самі мають явитися в тут. дух. семинарії дня 4. жовтня, о год. 3. по полудни до лікарських оглядин, а о год. 4. до іспиту в тут. Ректораті дух. семинарії. До подань належить долучити: 1) метрику крещення і миропомазання, 2) свідоцтво зрілости, 3) свідоцтво убожества, 4) приналежности до Польської Держави. Дотичні знов парохі, зглядно декани мають від себе переслати впрост до тут. Ординаріату свідоцтво поведення кандидата, як також свідоцтво моральности родичів петента, передовсім, чи не мають явних налогових пороків духових або фізичних, як прим. сухоти, чи інші дідичні хороби.

О нинішнім оголошенню поручається Всеч. Духовенству подати до відома кандидатам, які би знаходилися в їх місцевостях.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 10. червня 1932.

Ч. 1510/III. В справі допомоги безробітним і вбогим.

II. КОМУНІКАТ.

„Українського Комітету Допомоги Безробітним і Вбогим“
(Центральне Бюро: Львів, вул. Кілінського 3).

I. Потреба контакту з місцевим державним Комітетом.

Львівський Воевідський Комітет для справ безробіття повідомив нас, що львівський п. Воевода прийняв осну-

вання нашого Комітету до відома, в наслідок того Воевідський Комітет повідомив повітові Старства як голови повітових Комітетів про створення нашого Комітету та доручив їм прихильно відноситися до акції нашого Комітету. Одночасно Воевідський Комітет звернув увагу на потребу узгіднити діяльність нашого Комітету з акцією Воевідського Комітету в тому напрямі, щоби ті самі особи не могли користати з жерел суспільної помочі, та щоби наш Комітет помічу обняв передусім тих, що з формальних причин не можуть користати з акції державних повітових Комітетів.

До тих треба зачислити головно ті особи, що не оставали у відношенні найму праці, тому, що не могли найти варстату праці, або вели самостійне підприємство і тепер лишилися без засобів прожитку.

Вкінці Воевідський Комітет підчеркнув, що оскільки іде про збирання засобів і використання суспільно-доходо-вих джерел, акція нашого Комітету не повинна бути ведена в цей спосіб, щоби ввійшла в колізію, або утруднювала роботу державних повітових і місцевих Комітетів допомоги безробітним.

Подаючи це до відома, закликаємо наші парохіяльні Комітети, працювати в тісному порозумінні з державним Комітетом, пересилати державним Комітетам списки осіб, що побирають з парохіяльного Комітету підмоги і працювати в згоді з державним Комітетом також під оглядом придбання фондів.

II. Справа доживлювання дітей.

Світова господарська криза і безробіття викликали між нашим населенням загальний недостаток і нужду, а в многих околицях зачався вже правдивий голод.

Такого стану не видержать довго молоді організми, отже ніщо дивного, що діти масово хорують і вмирають а те, що остане при життю буде фізично звироднене і все близьке сухіт. Не вільно нам дивитися на це з заложеними руками, треба конче і негайно зорганізувати при школах, захоронках і сирітських захистах акцію доживлювання дітей. Цю працю мусять взяти на себе наші парохіяльні Комітети допомоги безробітним, порозумівшись що до способу помочі з місцевими громадськими Управами, а від себе жертвувати на ту ціль працю, харчі і гроші зібрані в громаді.

Таку саму акцію повинні зорганізувати наші Комітети також по містах у порозумінню з Управою міста.

Пригадуємо, що Міністр Освіти видав обіжник з дня 31. жовтня 1931. ч. І. В. Ф. 8320/31, в якому доручає Дирекціям вселюдних шкіл зорганізувати акцію доживлювання незаможної шкільної дітвори.

Дятого є оправдана надія, що в тій акції доживлювання дітей піде нашим Комітетам на руку також все учительство.

III. Цукор на цілі доживлювання дітей.

Закон з дня 22. жовтня 1931. ч. 100 поз. 765 і розпорядок Міністра Скарбу з листопада 1931. уповажнив Міністра Скарбу звільнювати від податку цукор, який беруть Комітети допомоги безробітним виключно на доживлювання дітей в школах, захоронках і захистах.

Звертаємо отже увагу Управам захоронок і сирітських захистів, що повинні завчасу звертатися до урядових чинників (в містах до державних Комітетів Допомоги безробітним, а по селах до приналежного Староства) і просити о приділ цукру на доживлювання. Притім треба подати число дітей, які мають користати з доживлювання.

IV. Звіти з дотеперішньої акції.

Усі три „Українські Епархіяльні Комітети допомоги безробітним і убогим“ зволють подати нам відомість про дотеперішний стан акції допомоги в їхніх Епархіях.

Львів, дня 2. лютого 1932.

За „Український Комітет допомоги безробітним і вбогим“ Центральне Бюро: Володимир Децикевич вр., делегат Митроп. Ординаріату у Львові, о. Василь Лициняк вр., делегат Епископ. Ордин. в Станиславові, о. Йосиф Лучинський ЧСВВ. вр., делегат Епископ. Ордин. в Перемишлі.

Повисший комунікат „Укр. Комітету допомоги безробітним і вбогим“ заподаєсь до відома Всеч. Духовенству.

Від Епископського Ординаріату. — Станиславів, дня 4. березня 1932.

Ч. 1011/III. В справі оплачування вкладок ubezpieczenia до Кас хорих за службу церковну.

Odpis.

2. Wydz. IV.

Nr. sprawy Sądu Okr. I. C. 52/31.

Nr. sprawy Ac. 319/31. Sek.

Wyrok w Imieniu Rzeczypospolitej!

Obecni: Przewodniczący: Sędzia J. Andrzejkowicz, Sędziowie: St. Wyszkowski, A. Głodziński. Sekretarz: apl. Mierzejewski.

Sąd apelacyjny w Warszawie na posiedzeniu publicznem dnia 6. sierpnia 1931 roku rozpoznawał sprawę z powództwa ks. Ignacego Lubeckiego przeciwko powiatowej Kasie Chorych w Radomsku o uchylenie klauzuli egzekucyjnej na skutek skargi apelacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie z dnia 6. marca 1931 r.

W powództwie, wytoczonym w dniu 31. stycznia 1931 r. przed Sąd Okręgowy w Piotrkowie przeciwko Powiatowej Kasie Chorych w Radomsku, pełnomocnik powoda ks. Ignacego Lubeckiego adwokat B. Owczarek wnosił o uznanie, że żądanie Powiatowej Kasy Chorych w Radomsku zapłacenia przez powoda teje Kasy składek za służbę kościelną rzymsko-katolickiej parafji w Wielgomłynach pow. Radomskiego jest niesłuszne i ulega oddaleniu, zaś klauzula egzekucyjna Sędziego Sądu Okręgowego w Piotrkowie z dn. 16. grudnia 1930 r. Nr. A. 755/30, nadana wyciągowi należności Powiatowej Kasie Chorych w Radomsku z d. 28. XI. 1930 r. wystawionemu na rzecz powoda, ulega uchyleniu wraz ze wszystkimi skutkami prawnymi t. j. i z dokonaniem na mocy tej klauzuli czynnościami egzekucyjnymi komornika Żyzniewskiego w Radomsku, o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów sądowych i wynagrodzenie za prowadzenie sprawy, wyjaśniając, że pozwana Kasa Chorych niesłusznie wymierzyła powodowi powyższe składki, gdyż takowe należały się nie od powoda osobiście, lecz od osoby prawnej, jaką jest rzymsko-katolicka parafja w Wielgomłynach, niesłusznie przeto pozwana Kasa Chorych wymierzyła powodowi

składki zamiast parafji, niesłusznie też skierowała egzekucję do osobistego majątku powoda.

Sąd okręgowy opierając się na ustawie z dnia 10. marca 1920 r. oraz na orzeczeniu Sądu Najwyższego z d. 7. grudnia 1927 r. (zb. orz. N. 174) 1927 r. wyrokiem z dnia 6. marca 1931 r. powództwo księdza Ignacego Lubeckiego oddalił.

W skardze apelacyjnej od tego wyroku pełnomocnik powoda żądał uchylenia zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa z zasądzeniem od pozwanej Kasy Chorych na rzecz powoda kosztów sporu za dwie instancje twierdząc, że proboszcz ani jego prywatny majątek za należności od parafji, jako osoby prawnej, nie odpowiadają.

Po rozpoznaniu skargi apelacyjnej w związku z okolicznościami sprawy, po wysłuchaniu głosu rzecznika powoda, zważywszy: że jest poza sporem, iż wymienieni w listach płatniczych NN. 16, 95 i 148 Piotr Komenda i Stefan Szejca należą do służby kościelnej, że aczkolwiek w myśl orzeczenia Sądu Najwyższego z d. 7. grudnia 1927 r., pomieszczonego w zbiorze orzeczeń pod N. 174/1927 roku, służba kościelna pozostaje w stosunku zależności od proboszcza, który winien być poczytywany za jej pracodawcę w rozumieniu ustawy z dnia 19. maja 1920 r. (D. U. N. 44 1920 r. poz. 272), obowiązane do zgłoszenia tejże służby do ubezpieczenia na wypadek choroby oraz do uiszczenia za nią składek stosownie do przepisów rzeczonyj ustawy, jednak z tego bynajmniej nie wynika, by proboszcz miał osobiście odpowiadać za przypadające od służby kościelnej składki ubezpieczeniowe na rzecz Kasy Chorych i był obowiązany składki te uiszczać ze swoich prywatnych funduszków, że w danym przypadku pozwana Kasa Chorych niesłusznie i zgoła bezzasadnie obciążyła osobiście ks. Ignacego Lubeckiego rachunkiem z tytułu składek ubezpieczeniowych, przypadających od służby kościelnej rzymsko-katolickiej parafji w Wielgomłynach, niesłusznie też i bezpodstawnie skierowała egzekucję do jego osobistego majątku, gdyż mogłaby tu być mowa tylko o parafji względnie jej proboszcza, niezależnie od tego, kto nim

jest w danej chwili, i egzekucja mogła dotyczyć jedynie majątku parafji, że zatem skarga apelacyjna powoda zasługuje na uwzględnienie, a wyrok Sądu Okręgowego, jako nieprawidłowy, winien być uchylony, powództwo zaś należy całkowicie uwzględnić z zasądzeniem na rzecz powoda od pozwanej Kasy Chorych kosztów sporu za dwie instancje z tych zasad i z mocy art. 339, 366, 774 i 777 u. p. c., oraz art. 30 i 31 przep. tym. o koszt. sąd. Sąd Apelacyjny postanowił:

Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie z d. 6. marca 1931 r. uchylić. Uznać, że żądanie Powiatowej Kasy Chorych w Radomsku zapłacenia przez księdza Ignacego Lubeckiego teje Kasy Chorych składek za służbę kościelną rzymsko-katolicką parafji w Wielgomłynach powiatu Radomskiego jest nie słuszne i ulega oddaleniu, klauzulę zaś egzekucyjną Sądu Okręgowego w Piotrkowie z dnia 16. grudnia 1930 r. N. A. 755/30, nadaną wyciągowi należności Powiatowej Kasy Chorych w Radomsku z dnia 28. listopada 1930 r. zasądającą od ks. Ignacego Lubeckiego na rzecz teje Kasy Chorych 2.058 zł. 58 gr. z 6°/_o oraz 67 zł. 93 gr. kosztów sądowych i za prowadzenie sprawy, uchylić wraz ze wszystkimi skutkami prawnymi t. j. z dokonanymi na mocy tej klauzuli czynnościami egzekucyjnymi Komornika Żyzniewskiego w Radomsku.

Zasądzić od Powiatowej Kasy Chorych w Radomsku na rzecz księdza Ignacego Lubeckiego trzysta sześćdziesiąt sześć złotych kosztów procesu w obu instancjach. Oryginał podpisał komplet Sądu. Za zgodność świadczy: Sekretarz (podpis nieczytelny). Odpis niniejszy Sąd Okręgowy w Piotrkowie wydaje na mocy art. 715 U. P. C. adw. Dr. Owczarkowi, pełn. ks. Ignacego Lubeckiego za pobraniem 4 złotych opłaty kancelaryjnej. Piotrków, d. 7. grudnia 1931. Wz. Wice-Prezes (Podpis nieczytelny) Sekretarz (Podpis nieczytelny). L. S.

Повисший вирок Апеляційного Суду заподаєсь Всеч. Духовенству до відома та використання його при вношуванню відкликів.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 4. березня 1932.

Ч. 4501|VI. Відкликане оголошення. Єпископський Ординаріят відкликає отсим поручене оголошене у Вістнику Єпархіяльнім Ч. I-III. 1927. сторона 15. — число Орд. 6974|VI. з дня 1. грудня 1926. і в році 1929 Ч. I-III. сторона 7. Ч. Орд. 816|IV. з дня 1. лютого, звертається до інжинера архітекта п. Ілії Поповича в справах помірів та розмежувань ґрунтів парохіяльних, як також у справах будови Церков, та парохіяльних будинків, споряджувань плянів і коштосписів.

Від Єпископської Консисторії. — Станиславів, дня 28. мая 1932.

Ч. 5035|III. В справі Петра Поліщука з Пилатковець. Перестерігаєсь Всч. ОО. перед Петром Поліщуком з Пилатковець, котрий розсіває неправдиві поголоски шкідливі св. Церкві і Духовеньству. Згаданий хотівби дістати місце дяка — не вільно його нігде прийняти.

Від Єпископського Ординаріяту. — Станиславів, дня 16. червня 1932.

Ч. 3469|IX. Подяка за „Петрів гріш“. Segreteria di Stato Di Sua Santita Dal Vaticano, die 15. Februarii 1932. № 109009. Da citarsi nella risposta. Exc. me ac Rev. me Domine, Pietas tua, cleri populique istius dioecesis erga Beatissimum Patrem egregie enituit in Petriana stipe Zloty 2.643 et am. dol. 1, quam ipse, per Exc. mum Apostolicum Nuntium, nuper misisti offerendam.

Vix dixerim quam paterno gratoque animo Augustus Pontifex acceperit novum hoc singulare dilectionis argumentum studiumque in relevandis Apostolicae Sedis necessitatibus, temporum acerbitate auctis. Dum vero pro huiusmodi caritatis officio plurimas gratias persolvit, uberrima tibi necnon piis oblatoribus coelestia munera a bonorum omnium Largitore precatur. Atque amorem filiorum paterna dilectione vicissim rependens, Sanctitas Sua Apostolicam Benedictionem tibi, clero populoque tuae vigilantiae commisso peramanter in Domino impertit.

Haec dum tibi libenter renuntio, sensus existimationis maximae in te meae confirmo, meque profiteor

Excellentiae Tuae addictissimum

E. Card. Pacelli.

Exc. mo ac Rev. mo Domino D. no

GREGORIO CHOMYSZYN

Episcopo Stanislaoopolitano

STANISLAOPOLIM.

Повисше подає ся до відомости Всеч. Духовенства і вірних.

Від Епископского Ординаріату. — Станиславів, дня 21. квітня 1932.

Ч. 3391|І. Заміна парохії. Подає ся до відомости Всч. Духовенства, що парохія Слобідка лісна деканату Коломийского є до заміни за парохію підгірську. Убігаючі ся о ту парохію в дорозі заміни мають внести прошеня до Еп. Орд. о згоду.

Від Епископського Ординаріату. — Станиславів, дня 4. мая 1932.

Ч. 4107|І. Заміна парохії. Подає ся до відомости Всч. Духовенства, що парохія Залуче над Прутом дек. Коломийского є до заміни. Рефлектуючі на ту парохію в дорозі заміни мають просити Еп. Орд. о згоду.

Від Епископського Ординаріату. — Станиславів, дня 14. мая 1932.

Ч. 4104|І. Розписанє на конкурс опорожнених парохій. Сим розписує ся на конкурс слідуючі опорожнені парохії: Гадинківці, Велеснів, Виноград, Волчківці, Брустури, Делятин, Жуків, Копачинці, Олешів, Пробіжна, Тлусте, Тюдів, Саджавка, Сковятин, Тишківці, Уторопи, Хлібичин пільний, Помірці, Ягольниця місто, Ягольниця стара.

Поданя вносити до 5. вересня 1932 а 8. вересня 1932 о 9. год. перед полуднем іспит письменний, 9. вересня 1932 іспит устний. В поданю належить зазначити, о котру парохію петент старає ся, а коли о всі або більше то треба внести подання осібно на кожлу з тих парохій.

До кожного подання належить долучити статистичну табелю а свій уряд деканальний повідомити, аби той в свій час прислав табелю кваліфікаційну петента з осібна на кожду парохію, о котру петент старає ся. Поданя не заосмотрені в потрібні залучники не будуть узгляднені.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 14. мая 1932.

Ч. 2591/IX. На „Рідну Школу“ з коляди зложили в золотих:

1931 р. Велеснів 12·17, Чорний Потік 4·70, Підлуже 4·65, Іванівка 31·50, Отинія 6·40, Боднарів 16·10, Потічок коло Снятина 15, Ласківці 50, Турильче 8, Пнів 18·02, Старуня 8, Швейків 6·50, Синьків 10·23, Мельниця 10, Тлусте 30, Заболотів 21·96, Росохач Жук. 6·50, Тулуків 10, Велеснів 7, Заболотів 12.

1932 р. Підлуже 14·35, Пасічна (Станиславів) 10, Угринів дол. 23·10, Пнів 20·10, Волчинець 20, Павелче 75, Тучапи 10, Монастирська 97·90, Тлусте 40·50, Нижнів 17·85, Волчківці 9, Дзвинячка 13·61, Чорнокінці малі 27, Глушків 11·92, Язловець 8, Колиндяни 34, Іванівка 20, Пилатківці 50, Боссири 7·15, Маріямпіль 35, Луг коло Делятина 22·50, Бринь-Сапогів 5·36, Чернелиця 20, Жизномир 27, Гадинківці 10, Бураківка 17, Волківці 8, Лука 10, Цигани 23·55, Ляцке-Бобрівники 6, Іване-пусте 10·10, Єзупіль 15·08, Колиндяни 40, Бобулинці 10, Яргорів 15, Королівка кудр. 27, Новоставці 10, Трибухівці Чорт. 21, Серафінці 20, Колодрібка 5·15, Кончаки 26, Михайлівка 25·42, Васильківці 4·50, Сопів 15, Княже 10, Усте єпископ. 10, Угринківці 20, Заріче 20, Паушівка 20, Перерісль 10, Гостів 14·92, Давидківці 5·82, Олешків 4, Зібранівка 1, Тулуків 43·50, Улашківці 17·90, Шульганівка 9, Городок 21·70, Ліски 20, Мшанец 5, Загвіздь 16·50, Молодятин 40, Шидлівці 6, Дзвиняч 5, Мельниця 27, Городенка 41·70, Джурин 1·70, Товмач 20, Садки 10, Марківці 5, Тисьменичани 11, Глибоке 10, Кутиска 10, Стриганці 10, Іспас 16, Лесівка 11, Лосяч 8, Кійданів 10, Капустинці 10, Шупарка 50, Задубрівці 10, Красна 41, Мишків 20, Будзанів 30, Петрів 10, Комарів 10, Дубки 15, Тумир 10, Тростянци 15, Ласківці 70·62, Межигірці 5·50, Заболотів 10, Камінки вел. 10, Ганківці 2, Перерів 4, Хриплин 30, Ключів малий 15, Ланівці 44, Озеряни Скальс. 45, Лисець міс. 53·80, Соколівка 20·25, Швейків 6·30, Олієва Корол. 4·23, Невочин 7·20, Зелена Бучач. 20, Стрільківці 15, Милівці і Юридика 21·40, Підгайчики 10, Турильче 2,

Лисівці 18, Губин 6·25, Переволока 40, Хомяківка 6, Коршів 30, Іванківка Стан. 64·72, Поточиска 12·70, Угринь 8, Посіч 10, Худивці Шишківці 4·50, Рожнів 14, Росохач 8, Чабарівка 2, Бабинці 29·20, Голосків 12, Помірці 33·64, Мухавка 20, Красноіля 23·85, Білівці 52·19. Разом 2.730 зол. 96 гр.

Виплачено: Рідна Школа в Станиславові 500 зл., Рідна Школа СС. Василянко в Станиславові 500 зл., Рідна Школа в Глубичку 300 зл., Рідна Школа в Городенці 500 зл., Рідна Школа в Звинячі 300 зл., Рідна Школа в Циганах 200 зл., Рідна Школа в Коломиї 200 зл., Рідна Школа в Станиславові 230 зл. 96 гр. Разом 2.730 зл. 96 гр.

З писанки: Підлуже 10·65, О. Кучма Іван 30, Іванівка 13, Тулуків 5·64, Ласківці 40, Бурдяківці 19·40. — Разом: 118 зл. 69 гр. Виплачено: Рідна Школа в Станиславові 118 зл. 69 гр.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. квітня 1932.

3573/IX. Виказ жертв на мешканців Шершеновець потерпівших від градобиття (в зол.)

Коліндяни 20, Стриганці 7, Чернокінці 16, Горохолина горішна 3·20, Отинія 6, Бабче 2·35, Княже 4, Заріче Богород. 3, Турильче 2, Язловець 3, Ланівці 5, Старуня 5·20, Джурків 4·10, Заліщики 5·15, Якубівка 5, Делятин 11, Швейків 1·70 Іванків 12·20, Іванівка 8, Скородинці 2·70, Глушків 3, Біла 20, Милівці 15·86, Ковалівка 4·50, Садки 4, Красіїв 10·50, Заболотів 7·50, Велеснів 6, Радча 3·10, Карлів і Видинів 24·42, Снятин 12·10, Джурич 10·56, Чернелиця 8, Ценява 3, Поточиска 3·20, Пасічна. Станиславів 3·54, Синьків 4, Королівка Кудр. 6·50, Шульганівка 5·60, Жизномир 11·50, Панівці 5, Бураківка 12, Ключів м. 20, Зелена Надвірна 12·20, Братківці 5, Улашківці 12, Сопів 3, Обертин 9·54, Баня-Березів 2·15, Пилатківці 4, Стопчатів 4·11, Бортники 4, Шишківці 3, Перерісль 4·20, Перерів 5, Жежава 2·40. — Разом 401 зл. 25 гр.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 19. квітня 1932.

ХРОНІКА.

Відзначення і іменування.

Ч. 1369/І. о. Николай Салі, парох в Чернієві зостав іменованим дійсним Совітником і Референтом Єпископської Консисторії грамотою з дня 5. лютого 1932.

Ч. 4097/І. о. Евген Гісовський іменований Совітником і Референтом Епископської Консисторії грамотою з дня 12. мая 1932.

Ч. 4073/І. о. Димитрій Грабець, парох в Обертині, іменований містодеканом жуківським грамотою з дня 27. мая 1932.

Рукополагання.

Чин пресвітерський отримали:

Ч. 4025/І. 1) дня 8. мая 1932: 1) Борса Антін, 2) Добрянський Роман, 3) Карачевський Николай, 4) Рикачівський Антін, 5) Чорний Володимир.

Ч. 4515/І. 2) дня 22. мая 1932: 6) Герус Станислав Юліян, 7) Куницький Николай.

Ч. 4565/І. 3) дня 29. мая 1932: 8) Бирик Володимир.

Інституції на парохії.

1) 22. березня 1932:

Ч. 2524. о. Іван Кузик на Турильче.

Ч. 2537. о. Іван Горецький на Медведівці.

Ч. 2534. о. Евгений Петровський на Чернолозці.

Ч. 2630. о. Володимир Антонович на Волківці, дек. скальського.

Ч. 2567. о. Володимир Долгий на Завале.

Ч. 2529. о. Дмитро Малець на Зубрець.

2) 19. квітня 1932.

Ч. 3606/І. о. Антоній Бабій на Лисець місто.

Ч. 3630/І. о. Теодор Чубатий на Чортків.

3) 17. мая 1932.

Ч. 4074/І. о. Юрій Бернат на Городницю, дек. Гусятинського.

Ч. 4013/І. о. Володимир Чубатий на Шупарку.

Ч. 4075/І. о. Ярослав Гавацький на Рошнів.

Резигнація з парохії.

Ч. 3486/І Подає ся до відомости Всч. Духовенства, що Всч. о. Маркилий Сірецький з днем 12. цвітня 1932.

зрезигнував з парохії Палагичі, дек. Товмацького, і перейшов в сталий стан спочинку.

Упокоїли ся.

Ч. 1895 | І. О. Климентий Кульчицкий, парох в Підпечарах, 20. лютого 1932.

Ч. 2036 | І. О. Ізидор Бобокевич, парох в Саджавці, 24. лютого 1932.

Ч. 4538 | І. О. Софрон Левицкий, парох в Стриганцях, 20. мая 1932.

Від Єпископської Консисторії

Станиславів, дня 15. червня 1932.

о. Теодор Паливода
канцлер.

ВІСТНИК

СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

Не забуваймо о складках на сироти і католицьке виховання молоді. »Дайте, а дасться Вам.«

Лука IV. 38.

ЕНЦИКЛІКА

Святішого Отця Папи Пія XI.

до Пречесних Братів Патріархів, Примасів, Архієпископів, Єпископів і інших Ординаріїв, що зістають в мирі і єдності з Апостольською Столицею

ПРО КОНЕЧНІСТЬ СКЛАДАНЯ ПРЕСВЯТОМУ СЕРЦЮ ІСУСА БЛАГАЛЬНИХ ПРОСЬБ І ПОКАЯННОГО ЗАДОСИТЬУЧИНЕННЯ В СУЧАСНІМ СУМНІЙ ПОЛОЖЕННЮ ЛЮДСКОСТІ.

Мир о Господі і Апостольське Благословенє!

Любовою Христа спонукані заохотили Ми енциклікою „Nova impendet“ з дня 2. жовтня минулого року всіх дітей католицької Церкви і загалом всіх людей доброї волі до певного рода святого напруження любови і помочи в цілі злагіднення страшних наслідків економічної кризи, що придавлює цілу людскість. Се наше візане принято всюда з незвичайним запалом і виконано згідно, щедро і жваво. Та на жаль загальна нужда зростає щораз більша і всюда збільшуються ряди безробітних. Всякі ворохобники використовують то нещасне положене для згубної пропаганди кличів своїх партій, в наслідок чого щораз більше є загрожений публичний порядок, а над людською суспільністю зависла грізна небезпека розрухів і анархії. В таких обставинах Ми спонукані тою самою любовою Христа звиваємо поновно Вас, Пречесні Братя, Ваших вірних і всіх людей, та напomiнаємо кожного з осібна, щоби в приязній співпраці старалися всякими способами запобічи нещастям, котрі тепер придавлюють людскість, а в будучности можуть викликати ще страшнішу катастрофу.

I.

Коли застановляємося над предовгою і гіркою низкою нещастя, тою нещасною спадщиною гріха, якими смертельна мандрівка упавшого чоловіка є засіяна немов придорожними стаціями, то стверджуємо, що від потопу людський рід ледво чи був діткнений коли такими і так великими труднощами душі і тіла, як в теперішню пору. Навіть найбільші нещастя і лихолітя, котрі на вічні часи записалися в історії народів, навішали раз оден край, то знова другий. А тепер грошева і господарська криза стиснула цілу людскість в такій мірі, що чимбільше старається з неї видобутися, тим тяжше нею обмотується. Через се нема вже народу, ані держави, нема товариства, ані родини, щоби будьто самі не попали в менші або більші трудности або досягнені руїною інших самі котяться в пропасть. Навіть той гурток богатирів, що загорнули в свої руки величезні маетки і позірно рядять світом, навіть ті нечисленні, що непоміркованою жаждою збагачуваня себе в великій мірі причинилися і причинюються до такого нещасного положеня,

навіть вони — кажемо — дуже часто перші падають соромною жертвою тої кризи, потягаючи за своєю погубою до руїни добро і майно многих інших. Так в страшний спосіб справдилися на мешканцях цілої землі слова св. Духа, висказані про поодиноких проступних людей: „Имиже кто согрѣшдетъ, сіиши и мѣчитсѧ“ (Прем. Сол. 11, 17) — чим хто грішить, тим буде караний.

Боліємо в глибині серця над тим сумним станом річій і почуваємося немов конечністю принаглені висказати в нашій скромності ті самі почування любови Пресвятого Серця Ісуса і враз з ним закликати: „Мѣрдѣю ѿ народѣмъ“ (Марко 8, 2) — жаль мені народа! Але о много сумніший є корінь лиха, з якого се жалюгідне положене світа бере свій початок; бо ніколи ясніше, як тепер показалася правдивість слів св. Духа висказаних через св. Павла: „Корень во всѣмъ злѣмъ сребролюбїе єсть“ (1. Тимот. 6, 10) — корінем всього злого єсть лакімство на гріш. Бо що спрвадило нині цілу людськість над самий край пропасти, що всі добре бачимо? Чи не та ненасичена жажда земних дібр, яку вже поганський поет слушно нап'ятував як „проклятий голод золота“? Чи не то брудне самолюбство, котре аж надто часто є одиноким мірилом при полагодженю конечних справ між поодинокими людьми і між державами? Одним словом, чи не та осоружна похоть, під якою небудь назвою або формою виступає? З неї то родиться взаїмне підозріне, що підриває живучість людських відносин в суспільности; якраз тут лежить головня заздрости, що уважає чуже добро за свою кривду; звідси непогамоване і обридливе самолюбство, котре підпорядковує всьо власній користи, а добро других не лиш маловажить, але свідомо нівечить; звідси вкінці нещасний суспільний нелад і нерівний поділ дочасних дібр, в наслідок чого гурток людей збиває в своїх руках богатства держав і по своїй вподобі трясуть світовою торгівлею з великою шкодою суспільности, як се Ми спімнули в тамтогорічній енцикліці „Quadragesimo anno.“

Якщо вибуялий патріотизм і пересадний націоналізм (бо обичайна християнська любов не лиш не осуджує привязаня до народу, але противно своїми засадами його усвячує і оживляє), якщо того рода непомірквана любов себе і своїх втиснеться у взаїмні відносини і справи народів, не буде вже такого безправя, якого не можнаби оправдати. Той сам вчинок, що виконаний приватним чоловіком уважається в загальнім осуді злочином, сповнений з любови вітчизни, уважавбися за добрий і гідний похвали. Так на місце Божої заповіді про братню любов, що має лучити всі племена і народи в одну велику родину під опікою одного небесного

Отця, прийде нехибно смертельна ненависть всіх проти всіх. В по-невірці знайдуться святі права, якими рядяться держави і засади, що нормують дочасне і релігійне жите. Збуриться непорушими підвалини права і довіря, на яких спираються держави; безповоротно пропадуть і забудуться переданя наших предків, котрі в почитаню Бога і в вірнім захованю Його заповідей бачили найліпшу запоруку правдивого добробуту і безпеки держав.

А вже найгірніша небезпека полягає в тім, що нищителі всякого порядку, чи називаються комуністи, чи прибрали собі іншу назву, напружують з безприкладною безсоромністю всі свої сили, щоби серед такого замішаня моральних понять побільшити ще економічну кризу, зірвати всякі суспільні узли, повалити всяке боже і людське право, виповісти найдикшу війну всякій релігії і самому Богови. Так постановили собі вирвати з корінем з людського серця всяке релігійне знаня і всякі релігійні почуваня і то від найраншої молодости. Вони добре знають, що по усуненю з людської душі божих заповідей і божої науки вже на всю зможуть відважитися. І так власними очима бачимо річ, якої доси не було в історії світа, що безбожники надихані диявольською ненавистю підносять безлично свої стяги до борби з Богом і релігією на цілім світі.

Вправді й давніше, в ріжних віках бували люди злобні і безчесні, що перечили істноване Бога, але се були люди нечисленні, поодинокі і відосібнені, котрі не мали відваги або не уважали за відповідне виступати отверто з своїми виверненими поглядами. Їх то мабуть мав на думці Псаломник, коли з натхнення св. Духа сказав: „Рече безъменъ въ сѣрдцѣ своемъ: нѣсть Бгъ“ (псал. 13, 1; 52, 1) — сказав безумний в своїм серці: нема Бога. Представляє там такого безбожника, відосібненого від людської суспільности, котрий що правда не узнає Бога як свого Творця, але то богохульство укриває глибоко в своїй душі. Засе в наших часах то страшне умове збоченя явно шириться серед народних мас, навіть втискається до народних шкіл і публично представляється в театрах. А щоби воно могло ще ширше розливатися, його сподвижники послугуються найновішими винаходами: кіном, грамофоном і радієвими відчитами та концертами. Заосмотрені у власні друкарні та видавництва друкують летючки на всіх мовах, уряджують публичні вистави і походи та явно поширюють свою безбожну літературу і штуку. Та ще й на сім не кінець. Потворили ціпкі організації політичні, економічні і військові, і так неструджено зміряють до своєї цілі через своїх агітаторів на вічах, висвітлюванем образів, поширюванем ілюстрованих часописів і всякими ин-

шими способами вносять тайно і явно свою пропаганду у всі стани, сходини і на розпутья. Навіть університети своєю повагою попирають їх рух, співпрацюють з ними і накінець своїми невсипущими трудами осягають то, що заманувши раз до себе необачних, вже більше з своїх рук їх не випускають. Коли глядімо на ту їх рухливу діяльність на службі злочинної справи, приходить на думку і тиснетъся до уст та скорботна скарга Христа Спасителя: *Сынове вѣка сего мудрѣйши паче синѣвъ къ родѣ своему сѣтъ* (Лук. 16, 8) — сини сего світа є мудрійші в своїм роді від синів світла.

Надто проводирі і речники сего безбожного руху визискують хитро сучасну нужду для своїх цілей: з негідними насмішками очернюють перед народом Бога і релігію, як причину тих всіх нещастя. Пресвятий Хрест Христа Спасителя, то знамя покори і убожества, ставляють побіч символів нинішного імперіялізму, немовби релігія була в змові з тими темними силами, які стягнули на цілий світ стільки нещастя. Тим способом, з шкідливим успіхом змішують огидну борбу проти Бога з боротьбою о насущний хліб, з домаганем наділу землі, справедливої платні, відповідного мешканя і загалом людських житевих умов. Посуваються навіть до того, що побіч слухних природних домагань видвигають непогамовану зажирливість, якщо з того можуть віднести бодай позірну користь для своїх безбожних замірів і цілей. Представляють справу в такім світлі, немовби відвічні божі права противилися людському щастю, підчас коли вони є найліпшими орудниками і сторожами того щастя, — або немов можнаби людськими силами при помочи найновіших технічних винаходів урядити новий і ліпший лад у світі проти всемогучої волі найліпшого і найвисшого Бога. Се справді болюче явище, що великі маси людности в переконанню, що боряться за прожиток і устрій житя, в крайнім помішаню понять підпирають ті брехні і даються втягати до боротьби проти Бога і релігії. Ся борба звертається не лиш проти католицької релігії, але проти всякої, що узнає Бога Творцем і найвищим Володітелем цілого видимого світа. А тайні організації, з своєї природи все готові найохотніше підпирати ворогів Бога і Церкви, якіби вони не були, — з навіженою ненавистю докидують нових іскор до сего руху, з якого певно не зродиться ані суспільний лад, ані мир, ані добробут, але заглада всіх держав.

Так сей новий рід безбожництва даючи повну волю найдикшим людським пристрастям, найбезсоромніше викрикує на цілий світ, що доти не буде мира і щастя на землі, доки не щезне з неї послідний слід релігії і доки не зітнетъся голови послідному її

ісповідникови. В своїм божевіллю маячать, що буцімто замість тої пречудної симфонії, в котрій всі сотворені річі „повідають славу Бжю“ (псал. 18, 1) — (голосять Божу славу), залягне над землею вічна гробова тиша.

II.

Знаємо добре, Пречесні Братя, що не удадуться всі ті змагання, бо без найменшого сумніву в постановленім часі „воскрéснетъ Бóгъ, ѿ расточáтса вразі єгѡ“ (псал. 67, 1)— встане Бог і розсиплються його вороги; знаємо що „вратá ѣдова не ѡдолѣютъ“ (Мат. 16, 18)— пекольні сили не переможуть; знаємо, що Божественний Спаситель, як про Него пророковано „поразитъ зéмлю слóвомъ ѡустъ своіхъ, ѿ дхѡмъ ѡустѣнъ ѡувѣетъ нечестіваго“ (Ісаія 11, 4) — ударить землю бичем (словом) своїх уст і духом уст своїх забе безбожного. Справді страшною буде для тих нещасних людей година, в котрій впадуть „къ рѣцѣмъ Бгѡ живагѡ“ (Євр. 10, 31) — в руки живого Бога.

Ту Нашу непохитну надію на остаточну побіду Бога і Церкви скріпляє щоденно (о, яка се безконечна Божа доброта!) той благородний релігійний запал незчисленних душ, що на наших очах в усіх краях і народах звертаються до Бога. Нині справді по цілій землі повіяв всемогучий подих Святого Духа, який пориває за собою передовсім душі молодіжи і розгонює в її серцях бажання дістатися на самі вершини християнського життя; підносить її понад сіру буденщину і побуджує до найзнесліших діл. Сей божий подих порушив всі душі, навіть неохочі, кидаючи в глибину їх серцець неспокійну грижу та розбуджуючи бажання Бога навіть в тих душах, котрі не мали відваги признаватися до тої духової жажди. Рівнож у цілім світі повстали численні ряди спосібних і великодушних людей, котрі пішли за Нашим покликом зверненим до світських, щоби вступали в ряди Католицької Акції і брали участь в ерархічнім апостольстві Церкви. Всюда, по містах і по селах росте з дня на день число тих, що всіми силами змагають до поширення католицьких засад і стараються уложити ціле державне життя в християнськім дусі та прикладом свого неоскверненого життя додають переконуючої сили своїм словам.

Однак на вид так великої безбожности, такого подоптання всього, що найсвятіше, на вид погуби стільки безсмертних душ і вкінці так великої погорди Божого Маєстату, не можемо, Пречесні Братя, здержатися від виявлення глибокого болю, який нас стискає. Тож підносимо голос з цілою силою Нашого Апостольського духа в обороні подоптаних Божих прав і найсвятіших почувань

належить використати всі дозволені людські середники, якими роз поряджаємо. Тому то Ми пішли світляними слідами нашого попередника бл. п. Льва XIII і в енцикліці „*Quadragesimo anno*“ так рішучо обставали за справедливішим поділом земних дібр і вказували на ті середники, котрі моглиби найуспішніше запевнити здоровле і живучість цілому людству, а спокій і мир збідованим членам суспільности. Коли Творець всесвіта сам вляв в людські серця непереможне стремління до певної чесної щасливости, яку можна би досягнути вже тут на землі, то християнство все жичливо знавало і найдіяльніше підпирало всі слушні стремління правдивого наукового поступу і піднесення чоловіка на висшій культурний рівень.

Однак, Пречесні Братя, самі чисто людські середники і людська осторожність не вистарчить на ту дійсно сатанічну ненависть проти релігії, що пригадує нам висказ св. Павла про „*тайні беззаконія*“ (2. Сол. 2, 7)—тайну безбожности. Уважаємо, що Ми не сповнилиби свого Апостольського обовязку, якщо не показалиби людству тих чудних тайнств світлости, що зберігають в собі укриту міць уярмлення рознузданих сил темноти. Саме тоді, коли Спаситель сходяв по переображенню з Таворської гори і уздоровив біснуватого хлопця, а ученики не могли його улічити покірно питалися: „*Почтò ми не возмогòхомъ изгнати єгò?*“ (Мат. 17, 19)—чому ми не могли його вигнати, Господь відповів тими памятними словами: „*Сїй же рòдъ не исхòдитъ, тòкми молитвою ѿ постòмъ*“ (Мат. 17, 21)—сей рід виганяється тільки молитвою і постом. По нашій думці, Всечесні Братя, належить примінити стисло то Божественне улімнення до лиха наших часів, бо й воно може бути прогнане лиш „*молитвою ѿ постòмъ*“.

Тож памятаючи, як з своєї людської природи єсьмо обмежені і вповні зависимі від Творця всесвіта, прибігаймо передусім до молитви. Віра учить нас, яку силу має покірна, уповаюча і витривала молитва. До ніякого иншого доброго діла не привязав всемогучий Бог так обильних, так загальних і так торжественних обітниць, як до заносених до Него молитов: „*Просїте, ѿ дасться вамъ: ищїте, ѿ вòбращаете: толицїте. ѿ вòвèрзетса вамъ. Кєсїкъ во просїи прїемлетъ, ѿ ищїи вòбрѣтаетъ, ѿ толицшесѿ вòвèрзетса*“ (Мат. 7, 7—8) — просїть, а буде вам дано; шукайте, а найдете; стукайте, а відчинять вам. Бо кожний, хто просить, отримує; хто шукає, находить; а тому, котрий стукає, відчинять. „*Аминь, аминь глагòлю вамъ: їакò єлика їще чєсò прòсите ѿ Оца во їма моє, дасть вамъ*“ (Йоан 16, 23) — аминь, аминь говорю вам, коли будете о що просити Отця в моє їмя, дасть вам.

Щож може бути гіднішим предметом нашої молитви, що може ліпше відповідати почитаній особі Того, котрий є єдиний „Ходатай Бґа й челоѵкѵкъ, челоѵкѵкъ Хрґтосъ Іисъ“ (1. Тимот. 2, 5) — посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, як благання о се, щоби не занепадала на землі віра в одного живого і правдивого Бога? Така молитва вже містить в собі в части сповнення того, о що просить; бо де хто молиться, там лучиться з Богом і тимсамим вже удержує на землі живу пам'ять на Бога. І дійсно, хто молиться, вже самим покїрним уложенням тіла явно визнає свою віру в Творця і Господа всесвіта. А кілька разів молиться не лиш приватно, але спільно з другими, тимсамим визнає, що Бог є найвисшим і всемогучим володарем не лиш поодиноких осіб, але й цілої людської суспільности.

Що за милий вид для неба і землі представляє молячяся Церков, коли безпереривно в день і в ночі гомонять на землі списані за Божим вдохновенням псалми: нема протягом дня години, яка не булаби освячена власною богослужебною відправою; нема в людськїм життю доби, якої не обнялиби благодарні, похвальні, благальні і покаянні молитви сего містичного Христового тіла, котрим є Церква. Тим способом сама молитва спроваджує Бога між людей, по обїтницї нашого Божественного Спасителя: „Идѵже во єста двѧ йлі трїє сѡбрани во йма моє, тѵ єсмь посередѵ йхъ“ (Мат. 18, 20)—де є два або три зібрані в мое імя, там я єсмь посеред них.

Крім того ревно молитва усуне навіть саму причину сучасних турбот, про які висше згадано, а саме ненасичену жажду земних дїбр. Бо хто молиться, підносить свої очі в гору, до небесних дїбр, про які роздумує і їх бажає. Його душа поринає в розважанню предивного ладу в світі, установленого Богом, який не знає ані жажди марної слави, ані ніякого суетного суперництва о здобуття переваги скорости. Через се немов самочинно зістане привернена рівновага між працею, а спочинком, яка цілком занепадала в сучасній суспільности, з великою шкодою для фізичного, економічного і морального життя. Бо наколи ті, що з причини промислової надпродукції попали в безробіття і нужду, схочуть присвятити належний час молитві, в коротці поверне праця і продукція у властиві границі, а суперництво, що ділить нині людство на два величезні табори, які борються з собою за переминаючі земні користи, заміниться в благородне і мирне суперництво за здобуття небесних і вічних дїбр.

Сим способом промоститься рівнож дорогу так дуже пожаданому мирови, по думці прегарних слів св. Павла, якими лучить обовязок молитви з святим бажанням мира і спасення всіх людей:

„Молю о́же прэ́жде вськѣхъ творѣти моли́тви, моле́нїа, проше́нїа благода́ренїа, за всѣхъ челове́кки; за ца́рѣа, ѡ́ за вськѣхъ ѡ́же во вла́сти сѣтъ, да тѣхо́е ѡ́ безмо́лвное житїе́ поживе́мъ во всѣ́комъ благоче́стїи ѡ́ чистотѣ́. Є́їе во до́брѣ ѡ́ прїа́тно прѣ́дъ Сї́сїтелемъ на́шимъ Бѣ́гомъ; ѡ́же вськѣмъ челове́ккомъ хѣ́щеть спастїса ѡ́ въ рѣ́зѣмъ ѡ́ истини́ прїнті́“ (1. Тимот. 2, 1—4) — прошу отже передусім відправляти молитви, молення, просьби і подяки за всіх людей: за царя і за всіх, що мають власть, щоби ми провадили тихе і спокійне життя у всякій побожності і чистоті. Бо то добре і миле Спасителеви нашому Богу, котрий хоче, щоби всі люди були спасенні і прийшли до пізнання правди.

Для всіх маємо просити о мир, а головно для тих, що взяли на себе найбільше відповідальне завдання управляти народами. Бо як зможуть запевнити мир своїм народам, наколи його самі в собі не мають? А якраз молитва по словам Апостола має виведати дар того мира; дійсно молитва, що лине до спільного небесного Отця всіх людей; молитва, що є висловом спільних почувань тої великої родини, які сягають поза границі кожного народу і держави.

Не будуть кидати між народи головні незгоди ті, що у всіх державах моляться до того самого Бога о мир на землі. Хто молитвою почитає Божий Маєстат, той не буде поширювати в своїм народі імперіялізму і не буде плекати того скрайного патріотизму, котрий з власного народу і держави робить собі Бога. Хто в кінці має заєдно перед очима „Бѣ́а лю́бвѣ ѡ́ мі́ра“ (2. Кор. 13, 11) — Бога любови і мира і Його благає своїми молитвами через Христа котрий є „мі́ръ на́шъ“ (Єфес. 2, 14), той справді не спічне, доки від Дателя всякого добра не прийде в кінці „къ челове́кцѣхъ блговоле́нїе“ (Лук. 2, 14) — людям доброї волі той мир, якого світ не може дати.

То радісне великодне привитання „Мі́ръ ва́мъ“ (Йоан 20, 19 і 26), яким Христос Господь згуртував Апостолів і первістки своїх учеників, а котре з того часу заєдно гомонить в церковній літургічній відправі, повинно нині більше, чим колинебудь ободрювати і потішати прибиті недостатками людські душі.

III.

В парі з молитвою мусить іти покута, се є дух покути і вправа в християнській покуті. Сего вчить нас Божественний Учитель, котрий передовсім показував власне покуту: „Нача́тъ І́сус проповѣ́дати ѡ́ гѣ́ати: пока́йтеся“ (Мат. 4. 17) — Ісус почав проповідати і говорити: покайтеся (чиніть покуту). Рівнож сего вчить нас

церковне передане і ціла історія Церкви. В великих нещастях і турботах християнського народу, коли найбільше наглила потре-
Божої помочи, вірні будьто самочинно, будьто частіше побудже-
ні прикладом і візванем своїх святих Пастирів, шукали все ратун-
ку в обох найуспішніших середниках духовного життя: в молит-
ві і покуті. Коли християнський нарід не улягає впливови сівачів
незгоди, сам з себе кермується тим святим почуванем, що є нічим
іншим, як „*дѣла Хрѣтово*“ (1 Кор. 2, 16) — Христовим зміслом,
про який згадує Апостол і тому вірні відчували вмиць в подібних
обставинах потребу очищення своєї душі з провин через щирий
жаль, сповідь і зовнішні покутні діла для задоситьучиненя Божій
Справедливости.

Че є для Нас тайною і над сим з Вами, Пречесні Братя, ду-
же боліємо, що в наших часах саме понятє переблаганя і покути
та й сама їх назва у многих стратили в великій мірі давну свою
силу, завдяки якій колись пробуджувалися великі уми, готові на
геройські жертви, що для людей перенятих сильною вірою вида-
валося якби назнаменоване печатю Христа і Святих. Є такі, що
хотілиби відослати зовнішні умертвленя тіла до давних пережит-
ків. А вже навіть не згадуємо про новочасного свобідного чоло-
віка або т. зв. автономіста, що зухвало погорджує всякою поку-
тою, як чимсь невірничим. І нічого дивного, бо чим більше гасне
віра в Бога, тимбільше притемнюється і затирається понятє про
первородний гріх і про давний бунт чоловіка проти Бога, а в на-
слідку тим менше відчувається потребу перепросьби і покути.

Але ми, Всечесні Братя, маємо старатися з обовязку пастир-
ського уряду, щоби ті вирази і святі вчинки були в найбільшій
пошані, маємо дбати за збережене їх властивого значіня і ненару-
шеної величі, і що більше, щоби їх примінювано в християнськїм
житю. Того домагається від Нас сама оборона Бога і віри, яку
захищаємо, бож покута з своєї природи узнає і привертає мораль-
ний порядок, який спирається на вічнім праві, се є на самім Бозі.
Хто жертвує Богови задоситьучинене за свій гріх, тимсамим визнає
святість найвисших моральних засад, узнає їх обовязуючу силу
і право картаня тих, що їх ломлять.

До найпогубніших блудів нашого віку треба зачислити без-
законне змаганє відділення моральности від релігії, чим усувається
з права всяку підставу. То блудне понятє можна було подекуди
мовчки перейти і воно видавалося менше небезпечне, доки держа-
лося голов немногих людей і доки віра в Бога була еще спільним
дідицтвом цілого людства і мовчки, під впливом загальної опінії
мусіли з вірою числитися навіть ті, що отверто її вже не визна-

вали. Але коли нині атеїзм вдирається також в народні маси, страшні наслідки того блуду даються відчувати в щоденнім життю і загально впадають в очи. На місце морального права, яке му- сить упасти враз з занепадом віри в Бога, приходить бруталне насильство, що допче права всіх. Колишню чесність і вірність в по- ступованю та совісність у взаїмних відносинах, звеличену навіть поганськими бесідниками і оспівану їх поетами, випирає тепер обридлива погоня за зиском, яка многих так розпалила, що без розбору провадять безсоромно і віроломно свої інтереса і других. Розуміється, що не можуть уложитися людські відносини, не можуть мати жадної сили трактати, коли не мають за собою гваран- ції совісти. А яка може бути запорука совісти там, де нема нія- кої віри в Бога, де нема ніякого страху Божого? З хвилию усунення тої підстави упадає всяке моральне право і вже нічого не спинить поступового, але неминучого упадку родин, народів, дер- жав і цілої людської цивілізації.

Так отже покута є тим спасенним родом оружа, якого ужи- вають діяльні Христові борці, що піднимаються оборони і привер- нення загального морального порядку в світі. Се рід оружа, яким обтинається сам корінь всякого зла, а іменно пожадане земних дібр і низьких змислових розкошій. Коли християнин виконує до- бровільно задоситьучинні діла, коли хочби і з трудом вирікається приємностей і віддається ріжним покайним вчинкам, напреду великодушно уярмлює низькі пристрасти, які принаджують його до переступлення морального права. Якщо отже той чоловік так дуже ревнує о Божий закон і горить братною любовою, як пови- нен жевріти, тоді не лиш покутує за себе і на відплату за свої гріхи, але бере на себе також експіацію чужих гріхів, наслідуючи великі приклади Святих, котрі часто віддавали себе Богови на по- мирну жертву, щоби понести кару за гріхи цілого свого віку. В тім наслідує він передусім Божественного Спасителя, котрий стався „*Агнець Бжій, взімай грѣхї міра*“ (Йоан 1, 29) — Агн- цем Божим, що взяв на себе гріхи світа.

Чи в тім дусі покути, Пречесні Братя, не криється також тай- на мира? „*Нѣсть міра нечестівимь*“ (Ісаія 48, 22) — нема мира безбожним, каже Святий Дух, бо вони постійно противляться і поборюють Богом установлений природний порядок. Доперва тоді запанує тревалий мир на землі, коли привертеться той поря- док, коки всі народи охотно і вірно його признають і зберігати- муть, коли на тім фундаменті зіпреться внутрішній устрій держав і взаїмні міжнародні відносини. Але пожаданої атмосфери тревалого мира не витворять ні мирові трактати, ні найторжественніші умови,

ні міжнародні зїзди та конференції, ні благородні та щирі змагання державних керманічів, якщо вперед не будуть признані святі права природного і божого закона. Ніякий правитель державної економії, ніякий досвід організаційний не запровадить мирним шляхом ладу в замотаних суспільних справах, доки в ділянці самої економії не запанує моральне право, сперте на Бозі і совісти. То є головний нерв цілої сили політичного і економічного життя народів; се є найпевніша з усіх вартостей; як довго вона непорушена, всьо інше не може захитатися, бо стоїть трівко на незміннім і вічним Божім праві, отже на найсильнішим авторитеті.

Також в приватнім житю людей покута дає сталий мир, бо відриває їх від земних і переминаючих дібр і підносить до вічних, обдаровує їх навіть в найгірших труднощах і злиднях таким миром, якого не може дати світ, мимо своїх богацтв і приемностей. Чиж одною з наймиліших і найрадісніших пісень, які колинебудь почуто на сій долині сліз, не є знана „Пісня до сонця“ св. Франціска з Асичу? А уложив її, списав і виспівував оден з найстрогіших християнських каянників, той „бідачина з Асичу“, бо зівсім нічого на землі не посідав, а на своїм вихуднілім тілі носив черлені стигмати Розпятого Господа.

Отже молитва і покута є тими двома могутними силами, які нам дав Бог в сім житю, щоби ми знова привели до Него нещасну людскість, яка без провідника блукає по бездорожжах. Нехай сі дві сили розібють першу і головну причину всякого неладу і ворохобні — бунт чоловіка проти Бога та його відмолять. Але й самі народи є покликані до рішаючого вибору: або переймуться тими ласкавими і доброчинними силами і покірно та з сокрушеним серцем повернуть до свого Господа і Отця милосердя, або віддадуть себе і ту одробинку щастя, що еще в світі зістала, в руки ворога і противника Божого, на свою кару і душевну погибіль.

Отже не остає нам нічого, як лиш, щоби сей бідний світ, котрий стільки проляв людської крови, стільки викопав гробів, стільки знищив вартісних річий, стільки вкінци позбавив людей хліба і праці, нічого — кажемо — не остає, як найсердечніше накликувати його словами св. Літургії: „Обратіса къ Гдѣ Бгѣ твоемѣ“ — звернися до твого Господа Бога.

IV.

Не можемо Вам, Пречесні Братя, вказати кращої спосібности до сего зединеня молитов і покутних учинків, як надходячий празник Пресвятого Серця Ісуса. Вже перед чотирма роками в енци-

кліці „Miserentissimus“ Ми широко розяснили, що властивою чертою сего торжества є задоситьучинене Божій любові за людські проступки, тому Ми зарядили, щоби у всіх церквах цілого світа по вічні часи в той день рікрічно відмовлювано публично акт винагородження Найсвятішому Серцю Ісуса за ті всі зневаги, що зраňують се Боже Серце. Тож надіємося, що і в сім році в празник Пресвятого Серця Ісуса вірні сини цілої Церкви навзаводи ще ревніше приложаться до переблагуваня за проступки та до виеднаня Божих дарів. Нехай вірні громадно горнутья до Евхаристийної трапези, нехай навколішки перед престолами адорують Спасителя людського роду, утаєного в Пресвятій Евхаристії, якої торжественне виставлене зарядите, Пречесні Братя, в тім дни по всіх церквах. Нехай нарід переляє в то наймилостивіше Серце, що досвідчило на собі горести всяких людських терпінь, весь тягар своїх скорбот, що його придавлюють, свою непохитну віру, свою кріпку надію, свою горячу любов. За могучим заступництвом Пресвятої Богородиці, Посередниці всіх ласк, нехай сердечно благають Пресвяте Серце за себе, за свої родини, за свій нарід, за Церков, за Христового Намісника на землі, за Єпископів і всіх душпастирів, котрі в своїм обсягу двигають страшний тягар відповідальности за провід душ. Нехай молятья до Пресвятого Серця за братів по вірі, так зістаючих в згоді, як і в незгоді, за заражених безбожністю і недовірством, вкінци за всіх ворогів Бога і Церкви, щоби навернулися і жили в божій ласці.

Сей дух молитви і задоситьучиненя нехай оживляє всіх вірних через цілу осьмидневницю, яким то літургічним привілеєм Ми відзначили празник пресвятого Серця Ісуса. Нехай в тих днях в спосіб через Вас, Пречесні Братя, означений і поручений, залежно від обставин місця, відбуваються набоженства і інші побожні вправи в наміренях, про які висше сказано, да приймемъ милость, ѿ благодать ѿкръщенъ, во благовременнѣ помощь“ (Євр. 4. 16) — щоби ми отримали милосердя і доступили ласки догідної помочи.

В тій Октаві — яку справді хочемо на цілій землі присвятити переблагуваням за проступки, святим умертвленям, погамованю похотей і особлившим молебням — нехай вірні повздержуютья від представлень, забав і тілесних роскошій, в иншім разі дозволених. Заможніші нехай памятають на християнське умертвлене і відмовлять собі дечого з свого звичайного, хочби скромного способу житя та нехай дають милостині убогим, бо щедра милостиня найбільше причинюється до відпущеня провин і виеднаня Божого милосердя. Знова бідні, безробітні, нехай в подібнім дусі християнського умертвленя з любови до Бога терпеливо зносять не-

достаток, котрий в наслідок тяжких часів і загального положення їх діткнув, до чого приділило їх в суспільности Боже Провидінє непонятим, але вселаскавим ви роком. Нехай покірно і з упованем приймуть з Божої руки прикrostи убожества, тепер дійсно тяжкі з причини загальної кризи, яка нікого не минула, нехай підносять свого духа і серце до того Божого взору даного всім — до розп'ятого Христа; нехай застановляються, що хотяй заняте і праця слушно уважається за одву з найбільших житєвих вартостей, то однак спасене людства завдячуємо любови терплячого Бога. Нехай в тій думці черпають для себе найпевнішу відраду, що зносячи по християнськи ті трудности і терпіння найуспішніше причиняться до скоршого повороту часу мира і милосердя.

Божественне серце Ісуса певно почує благаня і просьби своєї Церкви і промовить вкінци до своєї найлюбішої Обручницї, засмученої і заплаканої від надміру тих болів і скорбот: „*Велика вкра твола: вѣди тивк ѿкоже хощеши*“ (Мат. 15, 28) — велика твоя віра, нехай тобі станеться, як хочеш.

З тим упованем, скріпленням згадкою на Хрест, сей неоцінений знак і орудє нашого відкуплення, котрого преславне Віднайдене нині обходимо, уділюємо Вам, Пречесні Братя, духовенству і вірним Вам порученим, а також цілому католицькому світови милостивно Апостольське Благословене.

Дано в Римі, при храмі св. Петра, дня 3. мая, в празник Віднайденя св. Хреста, 1932. року, одинайцятого року Нашого Понтифікату.

Папа Пій XI.

Ч. 6555/V. В справі потвердження Апостольською Столицею Уставів Згромадження С. С. Служебниць Пр. Д. М. Неп. Зач. — З Конгрегації „Для Східної Церкви“ наспіло до Еп. Ординаріату письмо слідующего змісту:

Sacra Congregazione „Pro Ecclesia Orientali“ Prot. № 771/29. Romae die 8 Augusti 1932. Exc. me Domine, Honori mihi est E. T. Revmae mittere, hisce litteris adnexum, exemplar Constitutio-

Свята Конгрегація „Для Східної Церкви“, ч. прот. 771/29. В Римі дня 8. серпня 1932.

Ваша Ексцеленціє! Маю честь переслати Вашій Ексцеленції в залученю до сего

num Sororum Servularum Beatissimae Virginis Mariae Immaculatae, graeco-rutheniritus, quas Summus Pontifex, Decreto S. huius Congregationis, diei 27 Julii 1932, dignatus est adprobare et confirmare ad septennium ad experimentum, simul adprobans, et tamquam juris Pontificii, institutum earumdem Sororum.

Interim eo quo par est obsequio sum et permanere gaudeo pro Emo Domino Card. Secretario Excellentiae Tuae Revmae add. us H. T. Cicognani, Adessor. Excmo Domino Gregorio Chomyszyn Episcopo Stanislaopoli.

письма оден примірник Уставів Сестер Служебниць Пречистої Діви Марії Непорочно Зачатої, греко-руського обряду, котрі Святійший Отець декретом сеї св. Конгрегації з дня 27. липня 1932 р. зволив ласкаво одобрити і потвердити на семилітню пробу, узнаючи заразом Згромаджене сих Сестер на правах Апостольської Столиці.

На тепер як ялося зістаю услужний і радо хочу на все такий остати. За Єго Еміненцію Кард. Секретаря Вашій Ексцеленції відданий Г. Т. Чіконяні, асесор.

Повисше потверджене подається до відомости Всч. Духовенству.

Від Епископського Ординаріяту. — Станиславів, дня 27. вересня 1932.

Ч. 7511/IV. В справі участі священників в установах деструктивного напрямку. Сим приказується виступити з тих установ, передовсім з читалень „Просвіти“, в котрих взяв верх негативного напрямку, вірі і катол. Церкві ворожого, або в котрих членами є сектанти і еретики. Співпраца священників в таких установах нетільки не принесе хісна, але навпаки шкоду, бо тим способом дається апробату негативній роботі, а сектантів в очах прочих вірних легітимується, а їх самих утверджується в їх блуд-

ній вірі. Нехай гнилий боляк сам розвивається, але не під фірмою священика.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 26. вересня, 1932.

Ч. 7512/V. Правильне виголошуване слів в Богослуженю. Часто трапляється, що вірні деякі слова в Богослуженю перекручують і неправильно виголошують. Прим. в одній околиці я завважив, що вірні співаючи: Слава Отцу і Сину і т. д., виголошують: Слава Отцу і Сину і св. й Духу.— Так в тім разі як в інших подібних належить вірним звернути увагу і то не раз, але тільки рази, доки подібні неправильності не будуть усунені.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 26. вересня, 1932.

Ч. 7513/V. Скількість вина до чаші в часі Проскомидії. Коли в часі літургії більше число вірних приступає до св. Причастія, то належить в часі проскомидії більшу скількість вина вляти до чаші. Бо як мало вина, то в часі св. Причастія частинці остають майже сухі не пересякли Найсв. Кровію, або робиться в чаші одна маса. Треба так старатися, щоби було стільки Найсв. Крови, щоби частинці були в ній звохчені і щоби вигідно частинці можна кожному віддільно подавати вірним в часі св. Причастія.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 26. вересня 1932.

Ч 7514/V. Читане св. Євангелія з анальогіону. Є в нас звичай, що в часі читання св. Євангелія хтось з вірних тримає євангеліє і то нераз незручно, через що псується літургікон, або собою засланяє нераз навіть священика голосячого, або читаючого св. Євангеліє. Щоби сему

запобігти, приказується читати і співати св. Євангеліє з анальогіону, з виїмком, коли Служба Божа правиться з діяконами, то тоді один з діяконів стоїть з боку і тримає євангеліє.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 26. вересня 1932,

7514/V Вічне світло. Сим пригадується на удержуване вічного світла в церкві перед Найсв. Евхаристією. Рівнож приказується, щоби не світити нафтою, як се було позволене в часі війни, але оливою.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 28. вересня 1932.

Ч. 5265/V Виказ адораційних годин відбух через священників як членів Товариства адорації Найсв. Евхаристії. Сим подається до відома виказ священників як членів Товариства Найсв. Евхаристії, які прислали свої libelli відбух адораційних годин в році 1931. до Всеч. О. Йосифа Смеречинського дієцезального Директора.

1. Андрійшин Михаїл, 2. Андрохович Константин, 3. Атаманюк Володимир, 4. Атаманюк Йосиф, 5. Др. Бабин Василь, 6. Бабинюк Василь, 7. Бабуняк Теодор, 8. Балицкий Антоній, 9. Др. Баран Василь, 10. Барицкий Антоній, 11. Бахталовский Корнилій, 12. Бачинський Роман, 13. Береза Михаїл, 14. Божак Михаїл, 15. Боклащук Никифор, 16. Бориславский Николай, 17. Бойко Михаїл, 18. Др. Бойчук Авксентий, 19. Братик Ілія, 20. Бурнадз Лев, 21. Василик Василь, 22. Василина Йосиф, 23. Вецаль Павло, 24. Возняк Михаїл, 25. Вонсуль Николай, 26. Гробельний Карло, 27. Гавацкий Ярослав, 28. Гира Василь, 29. Гординський Володимир, 30. Гординський Юліян. 31. Горняткевич Йоан, 32. Городецкий Панталеймон, 33. Грабець Димитрий, 34. Гранківський Юліян, 35. Грицей Василь,

36. Гунчак Стефан, 37. Данилович Николай, 38. Деркевич Йоан, 39. Дерлиця Ярослав, 40. Дзібій Стефан, 41. Дзіомбак Василий, 42. Долгий Володимир, 43. Дуткевич Йоан, 44. Дуплавий Йосиф, 45. Дутчак Яків, 46. Жегалович Тадей, 47. Жолкевич Роман, 48. Золотий Захарий, 49. Єднак Михаїл, 50. Івахнюк Николай, 51. Іскович Стефан, 52. Кабаровский Петро, 53. Капустинський Николай, 54. Капустинський Григорий, 55. Кисілевський Зиновій, 56. Климчук Михайло, 57. Ковальський Омелян, 58. Колода Йоан, 59. Комаринський Василий, 60. Король Стефан, 61. Корсан Йоан, 62. Коцюбинський Петро, 63. Крвавич Йоан, 64. Крвавич Ярослав, 65. Крижановський Алексей, 66. Кубаєвич Димитрий, 67. Кузик Йоан, 68. Кульматицький Григорий, 69. Кучма Йоан, 70. Др. Кушнір Василий, 71. Лазорів Василий, 72. Лакуста Андрей, 73. Левицький Константин, 74. Лободич Роман, 75. Лоточинський Йоан, 76. Лукач Симеон, 77. Луцький Василий, 78. Любович Николай, 79. Преосвященний Кир Йоан, 80. Маковічук Михаїл, 81. Малицький Йосиф, 82. Малкович Василий, 83. Малофій Стефан, 84. Мацьків Євгеній, 85. Мелимука Юрий, 86. Мелничук Петро, 87. Микитин Павло, 88. Микитюк Лука, 89. Михайлів Петро, 90. Могильняк Михаїл, 91. Навольський Антоній, 92. Назаревич Богдан, 93. Нестайко Денис, 94. Обушкевич Александер, 95. Островський Ярослав, 96. Павельчак Володимир, 97. Павлик Василий, 98. Паливода Теодор, 99. Палятинський Петро, 100. Панчишин Йоан, 101. Пасічняк Йоан, 102. Пастушенко Михаїл, 103. Пельвекський Антоній, 104. Плавюк Йоан, 105. Погорецький Нестор, 106. Погорецький Йоан, 107. Попадюк Василий, 108. Проскурницький Орест. 109. Райд Віктор, 110. Рибіцький Орест, 111. Ріпецький Роман, 112. Рокіцький Михаїл, 113. Савицький Йоан, 114. Свістель Юліян, 115. Сивак Василий, 116. Сиротюк Николай, 117. Сінгалевич Николай, 118. Слезюк Йоан, 119. Слівінський Евстахий, 120. Смеречинський Йосиф, 121. Соболевський Йоан, 122. Сохацький Стефан, 123. Сулятицький Михаїл, 124. Терешкун Йоан, 125.

Тимків Атаназій, 126. Ткачук Йосиф, 127. Турчин Стефан, 128. Угорчак Николай, 129. Федина Григорій, 130. Фелицкий, Михаїл, 131. Фіголь Стефан, 132. Фроляк Василь, 133. Франчук Володимир, 134. Харук Йоан, 135. Пресвященний Кир Григорій, 136. Цюпик Михаїл, 137, Черник Матей, 138. Чеховский Стефан, 139. Чубатий Теодор, 140. Чмілевич Михаїл, 141. Швець Антоній, 142. Щепкович Франц, 143. Баницкий Николай, 144. Бабій Антоній, 145. Гук Володимир, 146. Дрогомирецький Михаїл, 147. Козуб Йоан, 148. Коновалець Володимир, 149. Луцик Йоан, 150. Метрипула Михаїл, 151. Ніжинський Александер, 152. Оренчук Ілія, 153. Припхан Димитрій, 154. Скорохід Ізидор, 155. Федик Андрей, 156. Шешурак Петро, 157. Штогрин Ілія.

Не прислали:

1. Вальницький Юліян, 2. Величко Ігнатий, 3. Галабурда Михаїл, 4. Жарий Василь, 5. Каменецький Йосиф, 6. Сас Александер, 7. Переволоцький Володимир, 8. Стек Димитрій, 9. Сапрун Методій.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 18. червня 1932.

7176/V. В справі „Недільних Наук“ о. Петра Дзедзика. О. Петро Дзедзик (Львів, Підвале 9/І.) видав недільні проповіді під заг.: „По думці Христової Євангелії“. Книжка має 415 сторін і містить проповіді на актуальні теми, як: про Католицьку Акцію, світське Апостолуване, суспільне питанє, большевизм, і т. п. Ціна виносить 5.60 зл. При збірних замовленнях, почавши від 10 примірників, коштує примірник 5 зл.

Поручається єї Всеч. Священству.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 26. вересня 1932.

Ч. 7342/IX. Друк Шематизму на 1933 рік. В залученню з Вістником Епархіяльним Ч. VII—IX. 1932, пересилається відтинки шематизму до всіх гр.-кат. Урядів парохіяльних і самостійних експозитур (ОО. сотрудники експоновані і катехити мають подати поправки до шематизму своїм ОО. парохам), з припорученням докладного справлення і прислання їх відвортно до Епископської Консисторії. Притім подається до відомости, що належитість за видрукований шематизм 1933 р. потрутиться всім ОО. душпастирям в своїм часі з їх місячної дотації, котру то належитість мають собі інтересовані побрати зі скарбони церковної дотичної парохії.

Від Епископського Ординаріату. — Станиславів, дня 22. вересня 1932.

Ч. 7556/VII. Пригадка в справі приділу частини ерекц. поля дякам. В доповненню тутешних розпорядків в справі приділу ерекц. поля дякам з дня 11. лютого 1924 р. (Вістник Еп. 1924. I—IV. стр. 5—6) і з дня 27 лютого 1930 р. ч. 2042 (Вістник Еп. ч. I—III стр. 18) постановляється, що дяки стараючіся тут о безплатний приділ частини ерекц. поля мають вносити прошення через свій Уряд деканальний, а о. Декан має висказати свою опінію про релігійно-моральне поведення просителя і про його працю над піднесенням церковного співу.

Як алегат до прошення має дяк долучити заяву, що від кожного морґа приділеного йому поля буде складати щорічно до рук Виділу дяківського Товариства на основання дяківської бурси в Станиславові квоту рівну вартости 25 кг твердого зерна (в горах і на Підгірю жита, а на Поділю пшениці).

До прошень внесених в другім, або дальшій році мається долучувати посвідки, що повисші зобовязання за минулий рік виконані.

Виповнення тих клявзуль мають перестерігати також

ті О. О. парохи, чи експозити, котрі відступають своїм дякам частину ерекц. поля на власну руку.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 29 вересня 1932.

Ч. 7302/III. В справі будови Церкви в Косові. Єпископський Ординаріат поручає отсим Всч. Духовенству перевести грошеву збірку в церквах своїх парохій за попереднім оголошенням і поясненням збірки на будову церкви в Косові. Так зібрані гроші належить переслати до Уряду парохіяльного в Косові для Комітету будови Церкви в Косові.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 24. вересня 1932.

Ч. 5064/III. В справі дяка Альбіна Калакайли з Бедриковець. Подаєсь до відома Всч. Духовенству, що Альбін Калакайло з Бедриковець зістав позбавлений права убігатись о посаду дяківську.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 21. червня 1932.

Ч. 7585/VI. В справі вижичених копій метрикальних. Через світову війну в многих парохіях зістали понищені книги метрикальні. Аби сю недостачу доповнити, священники просили Еп. Консист. о вижичення копій. Еп. Консист. вижичила просячим ті копії, які були в архіві, з тим щоби їх переписати для парохій, а самі копії мали бути звернені до архіву Еп. Консист. Тимчасом роки уже минають, а священники копій не звертають.

Пригадуєся тому всім священникам, що вижичили копії, щоби їх переписали для своїх парохій, а копії приказуєся звернути до трох місяців.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 30. жовтня 1932.

Ч. 7473/І. Парохія до заміни. Подаєся до відома Всч. Духовенства, що парохія Саджава деканату Богородчанського є до заміни. Рефлектуючі на ту парохію мають внести прошення до Еп. Орд. о згоду на заміну.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 28. жовтня 1932.

ХРОНІКА

Відзначення і іменування.

Ч. 5398. Впр. о. Роман Лободич, Крилошанин Соборний Єпископської Консисторії іменований Ординаріятським Шкільним Візитатором для науки релігії у всіх школах в місті Станиславові грамотою з дня 1. липня 1932.

Рукополагання.

Чин пресвітерський отримали:

Ч. 6914/І. 1) Йосиф Казимир (2 ім.) Савраш отримав Чин Пресвітерський дня 4. жовтня 1932.

Ч. 5151/Єс. 2) Гомик Михайло Юрій (2 ім.) дня 27. вересня 1932 р.

Ч. 5806/Єс. 3) Кисілевський Данило Василь (2 ім.) дня 27. вересня 1932 р.

Інституції на парохії.

Ч. 7169/І. о. Іван Дуткевич на Нижнів дня 16. вересня 1932.

Упокоїлися.

о. Ігнатий Харук, сотрудник в Надвірній 19. липня 1932.

Ч. 6102/VIІ. о. Володимир Карачевський, парох в Чернятині 19. липня 1932.

о. Др. Григорій Литвинович, катехит-емерит, почетний Крилошанин Станиславівської Епископської Капітули, 28. липня 1932.

Ч. 6511/І. о. Віктор Лозинський, парох в Лисівцях, 10. серпня 1932.

Ч. 6590/І. о. Юліян Герасимович, парох в Косові Старім, 10. серпня 1932.

Ч. 7172/І. о. Григорій Федюк, парох в Ганківцях, 9. вересня 1932.

Від Епископської Консисторії

Станиславів, дня 30. вересня 1932.

о. Теодор Паливода
канцлер

ВІСТНИК

СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ЕПАРХІЇ

Не забуваймо о складках на сироти і католицьке виховання молоді. »Дайте, а дасться Вам.«
Лука IV. 83.

Ч. 7/орд. В справі семинара ім. св. Священомученика Йосафата в Римі. Кождий хто любить правдиво свій нарід, мусить перенятися болем з причини його теперішньої нещасної судьби. Якась тяжкість гнетє душу, а в серце вкрадається зневіра в лучшу будучність, а ще тим більше, що наш нарід сам в собі хорий. Коли однак серед такого невідрадного стану і душевного затемнення блисне промінь світла, тоді вступає надія в душу, радість обхоплює серце і родиться переконання, що ми ще не пропаші.

Таким промінем світла, такою відрадною надією гарнішої будучности най буде для нас семинар св. священомученика Йосафата в Римі збудований і дарований українському народови від теперішнього св. Отця Пія XI. Папи Римського. Семинар сей то величава будівля, коштує понад чотири міліони італійських лір, або понад два міліони золотих. Він призначений для питомців української народности з всіх країв землі, де мешкає український нарід.

Се має велике значіння, бо той семинар має становити осередок, в котрім питомці з ріжних, можна сказати частий світа разом і в однім дусі можуть виховуватися і одним духом перенятися, а се для нас розбитих і поділених є дуже конечне. Крім сего ту в осередку католицької культури виховані питомці зможуть потім як священники вщиплювати в український нарід і те життя католицької Церкви, котре є правдивою силою кожного народу.

Сей семинар то справді царський дар Св. Отця, котрий zarazом є вказівкою, де маємо шукати нашого ратунку. Бо се дар не світського володаря, але Намісника Христового, а вслід за тим сей семинар посередно се дар Христа Царя, від котрого всьо добро, вся сила і могутність кожного народу.

І тому нам не тратити надії, бо Христос ще нас не опустив, нам треба тільки зрозуміти і вихіснувати поміч, яку нам Христос хоче уділити.

Такими гадками і такою надією були ми переняті всі Епископи українського народу, які зібралися в Римі в падолисті сего року, щоби зложити подяку Св. Отцю за цей царський Його дар. Подяку ту зложили ми Епископи дня 13. падолиста с. р. прийняті Св. Отцем на осібній авдієнції о півдосемої години вечером і то слідуячого змісту:

СВЯТІЙШИЙ ОТЧЕ!

Тому три роки в тім святім місци під покровом і під опікою Найвисшого Пастира і Учителя вселенської Церкви, Епископи обряду русько-католицького зійшлися з ріж-

них і далеких країн на свої засідання, котрі відбували в забудованню Генеральної Курії Отців Т. І., бо тоді ще не мали свого дому. З нагоди висше сказаних засідань розширилося серце нашого Найвисшого Пастиря Папи Пія XI і як особлившу запоруку своєї зичливости зглядом нас і наших вірних, обіцяв нам дати в тій матерній Столиці, близько Ватиканської палати Висший Семинар, „котрий може кожний з нас уважати за свій і про нього з любовю і старанністю дбати“.

Перший раз по трох роках в „нашій прегарнім Папськїм семинари“ зібрані русько-католицькі Епископи припадаючи до стіп Вашої Святости і висказуючи гомагію послуху і вдячності в сам день св. Йосафата, котрого Ваша Святість зволила установити як особливого Покровителя нашого нового Семинара, — осміляємося в імені Ексцеленції Митрополита Андрея, в імені нашім як також іменем наших перешкоджених Епископів висказати найвисшу вдячність Вашій Святости за сей правдиво царський дар.

Подивляємо і величаємо правдиво вітцівську жичливість Вашої Святости зглядом Церкви нашого обряду і зглядом нашого народу, котрий розділений і розсипаний в ріжних країнах сидить в тіни смерти, зглядом того народу, котрий майже від всіх відкинений, одначе не від вітцівського серця Вашої Святости. Бо Ваша Святість в тій його нещасній судьбі підносить і скріплює його духа до лучшої надії даруючи йому величавий будинок, в котрім кандидати священничого стану в осередку католицької Церкви переняті і наповнені живою вірою, сильною надією і горячою любовою зможуть статися гідними пастирями, щоби ратувати свій нарід і поширяти серед него Христове Царство. Сей величавий доказ зичливости Вашої Святости зауділимо нашому Клирови, нашим вірним, щоби всі знали і були пересвідчені, де знаходиться непохитна надія і неустанна і певна поміч.

Тимчасом з цілого серця просимо найпокірніше Бога Найлучшого і Найвисшого, щоби винагородив Вашу Святість сотисяч рази за цей дар, нас знова самих і наших кандидатів, котрі мають приготуватися до священничого стану, щоби учинив спосібними після приміру нашого святого Покровителя Йосафата трудитися аж до послідного віддиху про святу єдність Церкви і послух для Св. Столиці, щоби могли всьо зносити і статися гідними навіть нашу кров пролити за Столицю св. Петра і за Його наслідників Римських Єпископів.

Припадаючи до стіп Вашої Святости благаємо о Апостольське благословенство для нас, для нашого клиру, для наших питомців і для наших вірних.

Найпослушніші в Христі сини.

На авдіенції були приявні слідуючі Преосвященні Єпископи :

Григорій Хомишин — Єпископ Станиславський.

Дионізій Няраді — Єпископ Крижевацький.

Йосафат Коциловський — Єпископ Перемиський.

Павло Гойдич — Єпископ і Ап. Адміністратор в Пряшеві.

Александр Стойка — Єпископ Мункачівський.

Григорій Лакота — Єпископ-Помічник Перемиський.

Йоан Бучко — Єпископ-Помічник Львівський.

По зложенню подяки промовив Св. Отець до нас Єпископів правдиво вітцівськими сердечними і щирими словами. У зворушенню сказав між іншими, що Він наш нарід носить в Своім серцю і уділив Своє Апостольське благословенство.

Відтак Св. Отець прийняв всіх наших питомців семинара св. Йосафата разом з отцями Настоятелями. В довшій промові також сердечно-вітцівській заохочував до набування чеснот хосенних і конечних до гідного виконання священничого уряду, а вкінці пращаючись зі всіми як отець з дітьми уділив всім Апостольське благословенство.

Всі ми присутні чулися в часі тої авдіенції як члени одної родини, ми відчули, що св. Отець є справді нашим

спільним Отцем, котрий одною любовю обнимає всі народи і всіх вірних, а між ними і наш нарід.

При сій нагоді не можу поминути також особи Його Еміненції Кардинала Альойзія Сінчера, Секретаря Св. Східної Конгрегації, котрий дуже жичливо занявся справою будови семинара св. Йосафата і много поніс старань в часі самої будови тогож семинара, а також як перед тим так і тепер прихильно відноситься до наших питомців в Римі і до нашого семинара. І тому наші Епископи на осібній авдіенції в будинку Св. Східної Конгрегації зложили Йому сердечну подяку і просили о дальше жичливе покровительство для нашого семинара.

Подаючи все повисше до радісної відомости так Всечесного Духовенства як і всіх Вірних, упоминаю і прошу, щоби ми старалися Св. Отцю за Його жичливість і любов відвдчитися нашим послухом, привязанням, довірям і любовю для св. Столиці, щоби ми не тільки непохитно стояли в католицькій вірі і при св. Столиці, але також Її боронили,

* * *

Всьо повисше сказане поручаю всім ОО. Душпатирям і ОО. Катехитам прочитати вірним з амвона замість проповіді, а шкільній молоді замість ексгорти в найблищу неділю по отриманню сего зарядження, а відтак заохотити до молитви за св. Отця і в тій цілі в ту неділю, зглядно в день святочний, відмовити голосно по Службі Божій з вірними, зглядно з шкільною молодіжею, 5 Отче наш і 5 Богородице Діво за Св. Отця Пія XI.

Станиславів, дня 12. грудня 1932.

† Григорій
Еп.

Ч. 8/орд. В справі фонду Дієцезального. Сим подаю до відома Всечесного Духовенства тут. Дієцезії слідує декрет ерекційний інституції Фонду Дієцезального разом з регуляміном:

Ч. 6/орд.

Ерекція Інституту „Фонду Дієцезального“ в Станиславові.

Декрет Ерекції.

По мисли канонів 1489—1494 ерегуємо (покликуємо до життя) Інститут:

„Фонд Дієцезальний“

в Нашім престольнім городі Станиславові, як церковну особу правну, предвиджену канон. 100. і артикулом XVI. Конкордату.

Завданєм Інституту „Фонду Дієцезального“ є спомагати питомців віддаючихся студіям богословским в великім семинари в Станиславові і за границею, спомагати учеників в малім семинари в Станиславові, поміч убогим душпастирям, поміч в будові церквей і домів парохіяльних в убогих місцевостях, спомагане незаосмотрених дяків, спомагане захоронок і захистів сирітських і інших церковно-харитативних інституцій на области Станиславівської Епархії.

У своїй внутрішній діяльності Інститут „Фонд Дієцезальний“ буде кермуватися долученим до нинішного декрету регуляміном.

Регулямін Інституту „Фонду Дієцезального“ в Станиславові.

I. Назва, місце осідку і завдання Інституту:

Арт. 1. Назва Інституту звучить: „Фонд Дієцезальний“ в Станиславові.

Арт. 2. Місцем осідку є місто Станиславів.

Арт. 3. Завданнем Інституту є спомагане питомців віддаючихся студіям богословским у великім семинари в Станиславові і за границею, спомагане учеників в малім семинари в Станиславові, поміч убогим душпастирям,

поміч в будові церковей і домів парохіяльних в убогих місцевостях, спомаганє незаосмотрених дяків, спомаганє захоронок і сирітских захистів та інших церковно-харитативних інституцій на области епархії станиславівської.

II. Майно Інституту:

Арт. 4. Майно Інституту „Фонду Дієцезального“ становлять:

- а) дім при ул. Липовій ч. 1. і половина дому при ул. Собеского ч. 21. з приналежностями, куплені з продажі ґрунтів ерекціональних станиславівської епархії.
- б) легати,
- в) записи, спадки, фундації в хосен Інституту „Фонду Дієцезального“, запомоги і жертви зі сторони Єпископского Ординаріату і інших осіб,
- г) добровільні жертви членів.

III. Члени Інституту:

Арт. 5. Членами Інституту „Фонду Дієцезального“ є всі священники гр.-кат. станиславівської Епархії, які через своїх представителів беруть участь в управі і заряді Інституту „Фонду Дієцезального“.

IV. Управа Інституту:

Арт. 6. Управа Інституту „Фонду Дієцезального“ складаєся:

- а) з Предсідника,
- б) трох членів Капітули,
- в) трох представителів епархіяльного клиру.

Арт. 7. Предсідника і всіх членів управи іменує Єпископ Ординарій на протяг трех літ а *sede vacante* вікарій капітульний.

Арт. 8. Члени управи вибирають з поміж себе містопредсідника і секретара на протяг трех літ.

Арт. 9. Предсідник або містопредсідник, зглядно вразі перешкоди найстарший віком член управи веде провід в управі Інституту і має надзир над його діяльністю.

Арт. 10. Управа Інституту збираєся на засідання по можности раз в місяць а в міру потреби і частійше і веде протоколи засідань на письмі.

Арт. 11. Засідання скликає Предсідник Інституту повідомленням на письмі.

Арт. 12. До правосильного рішення потрібна на засіданнях участь предсідника, або містопредсідника і чотирох членів управи.

Арт. 13. Всі зарядження управи Інституту так в справі завідування майном як і диспонування доходами з майна для своєї важности мусять бути потверджені Епископом Ординарієм, який відповідно до постанов канонів 1491 і 1492 має право візитувати Інститут і жадати рахунків від управи.

Арт. 14. В цілі провірки рахунків Епископ Ординарій іменує на три роки 2 членів з Клиру, як Комісію шконтруючу, якій може бути доданий в разі потреби ще й світський фаховець, якої обовязком є найменше раз на рік вглядати в книги касові і провірювати стан майна.

Арт. 15. Всі письма Інституту і документи підписує при витисненню печатки Інституту Предсідник або його заступник і секретар.

Арт. 16. Всі акти дотичачі маєтку Інституту мусять бути потверджені зі сторони Епископського Ординаріату.

Арт. 17. Справозданне Управи і Комісії шконтруючої про діяльність і стан майна Інституту буде оголошуване щорічно в урядовім Вістнику Станиславівської Епархії,

Арт. 18. Інститут уживає печатки з написею: „Фонд Дієцезальний“ в Станиславові.

Розв'язанне „Фонду Дієцезального“.

Арт. 19. Про розв'язанне „Фонду Дієцезального“ рішають постанови канону 1494.

Станиславів, дня 12. жовтня 1932. р.

(L. S.) † Григорій Хомишин

Епп.

Майно того фонду остало актом нотаріальним з дня 26. падолиста 1932 передане управі тогож фонду, а заразом внесено до Суду в ціли заінтабульовання на річ фонду Дієцезального.

До Управи тим фондом Дієцезальним остали іменовані:

I. Предсідник: Преосвященний Йоан Лятишевский.

II. Члени: 1. Впреподобний о. Архидіакон пралат Др. Франціск Щепкович, 2. Впреподобний о. пралат Др. Яків Медвецкий, 3. Впреподобний о. Крилошанин Роман Лободич, 4. Впреподобний о. Крилошанин почетний Юстин Гірняк парох в Ямниці, 5. Всечеснійший о. Николай Салі парох в Чернієві, 6. Всечеснійший о. Антоній Гарасевич парох в Делієві.

III. Члени шконтруючої комісії: Впреподобний о. Шамбелян Йоан Луцик парох в Надвірній, 2. Впреподобний о. Крилошанин почетний Теодор Паливода, Канцлер Епп. Консисторії.

Сею фундацією бажаю придбати для Дієцезії певне спільне добро, яке має служити для церковно-християнських цілій, т. є. для добра цілої Дієцезії.

В повоєнних часах многі священики, многі вірні звертаються з неустанними просьбами о заемогу будьто особисту, будьто на будову церквей чи приходських домів. Однак неможливо всім задоситьучинити. Початком нехай буде ново ерегований Фонд Дієцезальний.

Бажаючи спільне добро Дієцезії для добра цілої Дієцезії ще більше помножити хочу дарувати тому фондови ще ліс в добрах Богородчанських в скількості 6.500 (шість тисяч п'ятьсот) моргів і то доброго і законсервованого ліса. Однак на тих добрах тяжать ще довги, котрі через фінансову і економічну кризу не могли бути сплачені і тому духовенство, зглядно Дієцезія мусить до того причинитися. Наколи се станеться, тоді фонд Дієцезальний посідати буде камениці в Станиславові, ліс в скількості 6.500 моргів і готівки ~~250~~⁴⁰ 2000 амер. долярів, які зискано з продажі ерекц. поля на Ф. К., а які зложено в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові як акції.

Треба жаліти, що многі священики ставили немов пасивний опір в справі продажі ерекц. поля на фонд клира, коли я зарядив був конкордатову продаж ерекц. поля. Був тоді час дуже сприяючий і поле дорого платилося. Через пасивність тих священиків не продано ще понад 800 моргів, за котрі можна було в тих часах узискати принайменше 150.000 амер. долярів, а тепер хто зна, чи й половину дістанеться.

Так в справі лісів Богородчанських як і дальшої конкордатової продажі ерекціонального поля хочу порозумітися з ОО. Деканами і тому назначаю конференцію Деканів на день 3. січня 1933 р. в Станиславові в Епп. Ординаріяті о год. 10:30 перед полуднем з тим, що в той день не буде уділятися авдієнції для приватних осіб.

Станиславів 12. грудня 1932.

† Григорій

Епп.

9231/IV. Січень, місяць католицької преси. Сим поручаєся: 1) Проголосити з проповідниці „місяць доброї преси“ (січень до 15. II) с. р. — і пояснити вірним, на що цей місяць призначений, 2) виголосити бодай одну проповідь на тему ЗЛОЇ й ДОБРОЇ ПРЕСИ і в тій проповіді висказати, що християнин-католик **може й обов'язаний** робити для доброї преси. В дальших неділях „місяця“ сю велику справу перед проповідю коротко пригадати й наново поручити. 3) Відбути нараду з кількома відповідними особами в парохії (прим. з членами Братства), — *що, та як*, зробити для поширення доброї преси. 4) В половині місяця, або скорше заповісти, що по всіх домах підуть колектанти-(ки) передплати — і їх вислати з оказовими примірниками і з шитком, чи бльочком. Колектанти повинні обійти всі хати в парохії хочби для розбудження свідомости, записуючи адреси, мають зазначити, хто новий зачинає передплачувати. 5) Кождої неділі підчас „місяця“ по Службі Божій відмовляти 5 Отче наш і 5 Богородице в на-

міренню поширення католическої преси. б) По впливі місяця це є: до кінця лютого здати ЗВІТ до Уряду деканального: а) з того, що зроблено і б) які успіхи (нових передплатників або загодом передплатників) принесла акція „місяця“. Звіти перешле Уряд деканальний до Преосвященного Ординаріяту під особистою відповідальністю.

Інші — гідні поручення АКТИ; (також поза місяцем д. пр.) Класти католическі часописи й книжки в канцелярії й почекальні — плякувати часопис на приступних місцях, прим. коло церкви — урядувати коло церкви кольпортажу часописів і книжок — уживати для благородної агітації й пропаганди Братств і Товариств — закладати Братські або парохіяльні бібліотеки — роздавати при нагоді парохіяльних посіщень і при інших стрічах — а також через шкільних дітей відповідні летючки й оказові примірники — попросити багатших, щоби заперунерували часопис для найбідніших і таких жертводавців оголосити з признанням з проповідниці — порадити біднішим спільну передплату (по 5-ох або бодай 10-ох 1 примірник часопису — устроїти виставку католицьких часописів і книжок приміром у читальні, чи в відповідній кімнаті й заохотити парохіян, щоби її виділи. (Видавництва часто дадуть на сю ціль примірники даром, або по значно зниженій ціні). — При різних нагодах радити, читати й передплачувати католицький часопис, згл. відповідну книжку. Загалом конечно вжити всіх заходів, щоби в вірних розбудити не лише охоту до читання й спомагання католицької преси — але також, щоби витворити в них ПЕРЕКОНАННЯ, що є ПРАВДИВИМ ОБОВ'ЯЗКОМ ХРИСТІЯН ОБОРОНА перед злою пресою — і тим самим: СТВОРЕННЯ й ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЇ ПРЕСИ, — що досягається передовсім, передплатою. (Замало і неправдиво булоби думати, що поміч добрій пресі, це лише таке довільне, отже не конечно, „не обов'язкове“ добре діло). І це переконання дасться здобути через часте при відповідних нагодах впоювання свідомости — подібно,

як уже є впоєне переконання про недільний обовязок брати участь у Безкровній Жертві. Крім цього поручаєся всі ті уваги і способи, які подано в тут. відозві до Духовенства з дня 6. серпня 1931 Ч. 6376/IV під заголовком „О пресі як дуже важній збруї нинішньої доби“ — в другій часті (стор. 9 — В.).

Вкінци приказуєся під канонічним послухом першу часть тоїж відозви (стр. 1—9) з амвони вірним прочитати і пояснити. З поміж часописей належить поширювати 1) „Нова Зоря“ 2) „Правда“ 3) „Місіонар“ 4) „Наш приятель“ 5) „Бескид“.

Від Єпископского Ординаріату. — Станиславів, дня 14. грудня 1932.

Ч. 9232/І. Інструкція про священників східного обряду перебуваючих серед чужих народів поза межами власного Патріярхату чи власного краю. Для лекшого заховання давних канонів і приписів Святою Столицею для священників східних перебуваючих поза своїм краєм завсігди даваних, щоби були допущені до відправлення Служби Божої і щоби осягнули ласку і опіку місцевих Ординаріїв, постановила Свята Східна Конгрегація видати Інструкцію, в якій разом зібрано поодинокі справи, що мають бути виконані священниками самими або місцевими Ординаріями.

Вже Декретом „*Qua sollerti*“ з дня 23. грудня 1929. установлено норми для священників орієнтальних, котрі емігрують до країв Америки або Австралії для виконання духовної прислуги вірним свого обряду; а Декретом „*Non raro accidit*“ з дня 2. січня 1930. установлено норми для священників, котрі удаються до тих країв з причини іншої, економічної чи моральної і то на короткий час.

Нинішне письмо, заховуючи згадані декрети сеї Святої Конгрегації в своїй силі, подає коротко закони нормуючі для кожного священника східного обряду чито мо-

наха чи свіцкого прихід і перебування серед інших чужих народів поза власним Патріярхатом чи поза власним східним краєм.

1. Кожний священник східного обряду, що хоче вибратися до чужих народів поза власним Патріярхатом або поза власним краєм, заким відійде зі своєї дієцезії, має одержати позволенне тобто *litteras discessoriales* від власного Ординарія, а також має одержати через посередництво свого Ординарія *litteras commendatitias* від Святої Східної Конгрегації, а се письмо уділяється через рескрипт, в яким буде подане місце, до котрого згаданий священник має виїхати і час перебування тамже.¹⁾

2. Згаданий священник перебуваючий в чужій дієцезії підлягає у всіх справах дисципліни місцевому Ординарієви і має слухати його приказів, хоч через се не устає ані не зменшується союз підчинення власному Ординарієви чи Патріярхови.

3. Той священник прийшовши до дієцезії, про яку бесіда в рескрипті сеї Святої Конгрегації, не сміє з неї переходити до іншої дієцезії хиба зі слушної причини узнаної Єпископом а quo і Єпископом ad quem, а зарозом за попередною згодою обох Єпископів і з точним захованем услівій, які вони може долучили.²⁾

4. По упливі назначеного часу згаданий священник має повернути до своєї дієцезії. „Коли одначе поза означений час перебуває без причини довше в місци, про яке визше сказано, тоді місцевий Ординарій нехай не допускає його до відправлення Служби Божої, а також серед заховання свого права нехай про се донесе Нунцієви або Делегатови Апостольському або сій Святій Конгрегації.³⁾

5. Не вільно такому священникові виконувати духовних функцій хочби навіть мимоходом, хиба ізза сеї при-

¹⁾ кан. 804. § 1. Кодексу церковного права.

²⁾ Декрет *Qua sollerti* з д. 23. груд. 1929. п. 12.

³⁾ Декрет *Non raro accidit* з д. 2. січ. 1930. п. 7.

чини припущено його до тої дієцезії або приказав се чи виразно на се згодився місцевий Ординарій.

6. Якщо вище названий священик перетягне час перебування поза рік ізза духовних обовязків, „при кінци кожного року числячи від дати рескрипту є обовязаний вислати писаний звіт до Святої Конгрегації Східної про стан релігійний своїх вірних і про сповнені духовні обовязки; сей звіт предложить місцевому Ординарієви, котрий його своїм авторітетом письменно потвердить, додасть від себе відповідні завваги і відішле до Святої Конгрегації.“⁴⁾

7. Забороняється йому яканебудь збірка чито милостень і грошей чито стипендій на Служби Божі відповідно до Декрету сеї Святої Конгрегації „Saepenumero“ з д. 7. січня 1930. „про священиків орієнтальних збираючих милостині, гроші або стипендії на Служби Божі чи просячих поза східними краями і дієцезіями.“

8. До відправлення Служби Божої в часі подорожи, чито коли удаєся до чужого краю чито коли повертає, може настоятель тої церкви, в якій сей священик відправляти хоче, допустити його раз чи кілька разів відповідно до своєї гадки, щоби лиш сей священик предложив рескрипт Святої Конгрегації Східної, про який є бесіда під числом 1.; крім сего тойже настоятель церкви є обовязаний записати на тім рескрипті день відправлення і назву церкви разом зі своїм власним підписом.

Колиб згаданий священик перетягнув занадто час перебування, настоятель церкви має про се донести Епіскопови себто місцевому Ординарієви.

Місцевий Ординарій нехай вже більше не допускає до відправлення Служби Божої священика, котрий без слушної причини за довго задержався в місци переходовім або волочиться сюди й туди, лише серед заховання свого права нехай про се донесе до Нунція або до Апостольського Делегата або до сеї Святої Конгрегації.⁵⁾

⁴⁾ Декрет Qua sollerti п. 14.

⁵⁾ Декрет Qua sollerti п. 9.

9. Усильно проситься Преосвящених Епископів, щоби жадали точного сповнення сих норм, якщо мають яких священиків східного обряду в своїй дієцезії.

Самі священики нехай стараються до сих норм сейчас примінитися і просити сю Святу Конгрегацію о рескрипт, якщо його не мають; в противнім случаю не можуть більше бути припущені до відправлення Служби Божої в дієцезії поза своїм краєм.

Дано в Римі, в будинку Святої Конгрегації Східної дня 26. вересня 1932.

А. Кард. Сінчеро, Секретар
Г. І. Чіконіяні, ассесор.

Повисше рішення св. Східної Конгрегації подаєся до відома Всеч. Духовенства.

Від Епископського Ординаріату. — Станиславів, дня 13. грудня 1932.

Ч. 8745/VI. В справі рахунків з церковних скарбон. У Вістнику з року 1926 Ч. I-III. було оголошене рішення Преосв. Ординар. відносячєся до ведення і предкладання рахунків церковних скарбон — сей розпорядок пригадуєтьсє Всч. О. душпастирям з тим, що він на дальше обовязує.

Заряджує лише, щоби відписи рахунків скарбон церковних були відсилані до кінця місяця січня до урядів декальних.

Відписи належить робити на формулярах на аркушах ліньованих і відзначених на дві рубрики, (їх можна дістати у кождім склепі, де продають торговельні книги). На сих аркушах можна правильно підписувати цифри, а се улегшує контролю.

На виказі належить подавати лише весь дохід брутто в році календаровім за котрий виказуєтьсє — отже тепер за час від 1. січня по кінець грудня 1932 р. Оскільки був касовий запас з року попередного — то належить

його виказати аж на кінці рахунку по зсумованню, а не на початку. Той запас становить церковне майно, треба подати, де ті гроші уміщені і чи добре забезпечені. Від цілого доходу бруто належить присилати 1% на фонд милостині до деканального уряду. Виймово убогі Церкви можуть бути Преосв. Ординаріятм увільнені від сего датку, одноразово, на предложення Уряду деканального.

Сей обов'язок датків від скарбони обов'язує на підставі рішення Синоду Дієцезального Станиславівського з р. 1908. стор. 46. в долині, або рішення і зарядження виданне О. Лукача стор. 9. уст. 6. точка 2. ст. ю. Кожда скарбона церковна дає річно 1% доходу бруто. стор. 25. уст. 45. то само пересилає через уряд деканальний до Еп. Ординаріату.

Всч. Уряди деканальні зберуть викази рахунків скарбовових порядком парохій і Церквей свого деканату на один виказ, зіставлений на формуляри на аркуши формат більший на чотири колюмни, там впишуть: I. колюмна прихід, II. розхід, III. майно, оскільки є, IV колюмна 1% уплачений. Оскільки котра Церков убога і не зможе тої квоти 1% заплатити, Всч. О. Декан не поберє тої квоти, коли о то попросить дотичний священик, а в тім місци, де має бути та квота вписана дасть позему криску, а в дописи до Преосв. Еп. Ординаріату предложить внесок на звільнення на той раз від датку. Наколи з декотрої Церкви не буде прислано 1% і не буде оправдання, рубрику лишиться чисту.

Виказ той мають Всеч. ОО. Декани разом з присланими рахунками від ОО. душпастирів і зібраною грошевою квотою прислати зі своїми преложеннями і увагами прислати до Еп. Ординаріату до 15. лютого кожного року.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. падолиста 1932.

Ч. 8595/VI. В справі що тримісячних виказів для громад. Часто запитують священики Єпископську Консисто-

рію, чи є вони обов'язані давати викази з метрик крещення, вінчання та померших що три місяці до громадських урядів?

Єпископска Консисторія повідомляє, що такий розпорядок зістав виданий П. Президентом Річипосполитої, оголошений Денником Устав і Законів Державних — тож належиться того придержувати і де о такі викази громади будуть просити належить їх видавати.

Після розпорядку Воевідства Станиславівського друків потрібних мають доставляти громади, або повинни кошт друків звертати парохіям.

Друки мож дістати у Воевідстві в ціні 5 грошів за один формуляр.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 12. грудня 1932.

Ч. 877/IX. Належитість за Вістник Епархіяльний 1932. р. Подаєся до відомости, що належитість за Вістник Епархіяльний Станиславівської Дієцезії за 1932. р. в квоті 4 зл. (чотири) потрутиться всім оо. душпастирам з їх місячної дотації за місяць січень 1933. р., котру то належитість можуть собі інтересовані побрати зі скарбони церковної. ОО. Катихети мають згадану належитість вирівнати через свої уряди деканальні.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. падолиста 1932.

Ч. 9188/IV. Коляда на „Рідну Школу“. Єпископський Ординаріат сим поручає Всеч. Духовенству зайнятися в часі Коляди збіркою на „Рідну Школу“ і зібрані гроші прислати негайно до Канцелярії Єпископської Консисторії.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 14. грудня 1932.

Ч. 7607/V. В справі „Похоронних проповідей“ о. Теодора Богачевського. О. Теодор Богачевський, парох Голиня, Львівської Архиепархії, видав похоронні проповіді друком в друкарні ОО. Василян в Жовкві. Книжка має 265 сторін і містить 65 похоронних проповідей, котрі автор виголосив в часі свого сороклітнього душпастирства при різних нагодах смерті. Книжка коштує 4 зл. Дістати можна її у всіх українських книгарнях. Поручається її Всеч. Священству.

Від Єпископського Ординаріату — Станиславів, дня 11. листопада 1932.

Ч. 5345/VI. В справі метрики Олекси Костюка. Суд Окружний в Коломиї письмом з дня 23. 6. 1932 Ч. I. 2. № 322/32 повідомляє, що Консулят Річипосп. Польської у Відни прислав томуж Судови метрику смерті Олекси Костюка, жовніра авст. війська 95. полка піх., що помер 10. 8. 1915 р. в шпитали в Москві, маючи літ 41. В тій метриці місця его уродження не заповдано.

З уваги, що та метрика може становити важний документ для родини покійного так в цілях маєтково-спадкових, як і в цілі заосмотрення родини, поручається всім ОО.душпастирям переглянути метрики, чи не знайдеться де акт його крещення, або вінчання. Оскільки де в котрій парохії знайдеться такий вписаний акт, належить про се повідомити тутешний Преосв. Єпископ. Ординаріат.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. листопада 1932.

Ч. 8994/I. Заміна парохії. Подаєся до відомости Всч. Духовенства, що парохія Целіїв Гусятинського деканату є до заміни. Рефлектуючі на ту парохію в дорозі заміни мають просити Еп. Орд. о згоду.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 16. грудня 1932.

ХРОНІКА

Почетними Крилошанами тут. Еп. Капітули зістали іменовані:

Ч. 8028/І. 1) о. Юстин Гірняк, парох Ямниці і декан Станиславівський.

Ч. 8029/І. 2) о. Дионізій Нестайко, парох Бучача і декан Бучацький.

Інсталяція почетних Крилошан:

Ч. 8680/І. Канонічна інсталяція почетних Крилошан тутейшої Еп. Капітули о. Дионізія Нестайка і о. Юстина Гірняка відбулася в Катедральнім Храмі дня 10. листопада 1932.

Від Єпископського Ординаріату. — Станиславів, дня 12. листопада 1932.

Іменовання:

Ч. 7923/І. о. Юстин Гірняк дійсним деканом Станиславівським 12/10. 1932.

Ч. 7922/І. о. Бронислав Вергановський дійсним деканом Тисьменицьким 12/10 1932.

Ч. 7921/І. о. Григорій Зінко містодеканом Тисьменицьким 12/10. 1932.

Упокоїлися:

Ч. 8325. о. Володимир Малащук, парох Беремян, 16/10 1932.

Ч. 8518. о. Макарій Кречковський, парох в Бабчу, 25/10 1932.

Ч. 8993. о. Ізидор Ганкевич, парох в Устю єпископськім і сеніор деканів, 22|11. 1932.

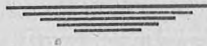
о. Антоній Войтіховський, Поч. Крилошанин Єпископської Капітули в Станиславові, емерит. катехит гімназійний, 27|11. 1932.

Душі їх поручається молитвам Всеч. Духовенству.

Від Єпископської Консисторії

Станиславів, дня 17. грудня 1932.

о. Теодор Паливода
канцлер

Відсканував Василь Гаранджа

ЗМІСТ РІЧНИКА 1932 РОКУ.

ЧИСЛО	ПРЕДМЕТ	СТОРОНА
Ч. I—III.		
502/IV	В справі торжества коронації Св. Отця Папи Пія XI.	1—2
501/IV	Молитва в честь св. Йосифа Обручника.	2
5/орд.	Зарядження на час Чотиридесятниці. . .	2
12/VII	Пагінація метрикальних книг.	2—3
717/VII	Звіт похоронного фонду за 1931 р. . . .	3
6231/VI	Плян навчання релігії в народних школах.	3—17
	Хроніка.	17—18
Ч. IV—VI.		
928/V	В справі Енцикліки св. Отця про Ювілей вселенського Собора в Ефезі.	21—22
	Енцикліка Його Святости Папи Пія XI. про вселенський Собор Ефеський . . .	22—40
4968/I.	В справі авдієнцій в часі літніх ферій . . .	41
4712/IV	Справа вношення жалоб о зменшення числа годин релігії у вселюдних школах.	41
4690/VII	В справі похорону помершого душпастиря.	41—42
4969/V	В справі речинця подання прошень о прийняття до тут. духовної семінарії. . .	42
1510/III	В справі допомоги безробітним і вбогим.	42—44
1011/III	В справі оплачування вкладок убезпечення до Кас хорих за службу церковну.	45—47
4501/VI	Відкликане оголошення	48
5035/III	В справі Петра Поліщука з Пилатковець.	48
3469/IX	Подяка за „Петрів гріш“.	48—49
3391/I	Заміна парохії.	49
4107/I	Заміна парохії.	49
4104/I	Розписання на конкурс опорожнених парохій.	49—50
2591/IX	На „Рідну Школу“ з коляди зложили в золотих.	50—51
3573/IX	Виказ жертв на мешканців Шершеновець потерпівших від градобиття (в золотих).	51
	Хроніка	51—53

ЧИСЛО	П Р Е Д М Е Т	СТОРОНА
Ч. VII—IX.		
	Енцикліка Святішого Отця Папи Пія XI. про конечність складання пресвятому Серцю Ісуса благальних просьб і покаянного задоситьучинення в сучаснім положенню людскости	55—69
6555/V	В справі потвердження Апостольською Столицею Уставів Згромадження С. С. Службниць Пр. Д. М. Неп. Зач	69—70
7511/IV	В справі участі священників в установах деструктивного напрямку	70—71
7512/V	Правильне виголошування слів в Богослуженню	71
7513/V	Скількість вина до чаші в часі Проскомидії	71
7514/V	Читання св. Євангелія з аналогіону . .	71—72
7514/V	Вічне світло	72
5265/V	Виказ адораційних годин відбутих через священників як членів Товариства адорації Найсв. Евхаристії	72—74
7176/V	В справі „Недільних Наук“ о. Петра Дзедзика	74
7342/IX	Друк Шематизму на 1933. рік	75
7556 VII	Пригадка в справі приділу частини ерекц. поля дякам	75—76
7302/III	В справі будови Цекви в Косові	76
5064/III	В справі дяка Альбіна Калакайли з Бедриковець	76
7473/I	Парохія до заміни	77
	Хроніка	77—78
Ч. X—XII.		
7/орд.	В справі семинара ім. св. Священомученика Йосафата в Римі	70—83
8/орд.	В справі Фонду Дієцезального	83—84
6/орд.	Ерекція Інституту „Фонду Дієцезального“ в Станиславові	84—88

III

ЧИСЛО	П Р Е Д М Е Т	СТОРОНА
9231/IV	Січень, місяць католицької преси	88—90
9232/I	Інструкція про священників східного об- ряду перебуваючих серед чужих народів поза межами власного Патріярхату чи власного краю	90—93
8745/VI	В справі рахунків з церковних скарбон .	93—94
8595/VI	В справі щотримісячних виказів для громад	94—95
877/IX	Належитість за Вістник Епархіяльний 1932 р.	95
9188/IV	Коляда на „Рідну Школу“	95
7607/V	В справі „Похоронних проповідий“ о. Т. Богачевського	96
5345/VI	В справі метрики Олекси Костюка . . .	96
8994/I	Заміна парохії Целіїв	96
	Хроніка, іменування і некрольоґія . . .	97—98